

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SÖNDAGEN DEN 1 APRIL 1917.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖGSKOLAN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY.

Renoir: Efter badet.

Fransk konst på Nationalmuseum.

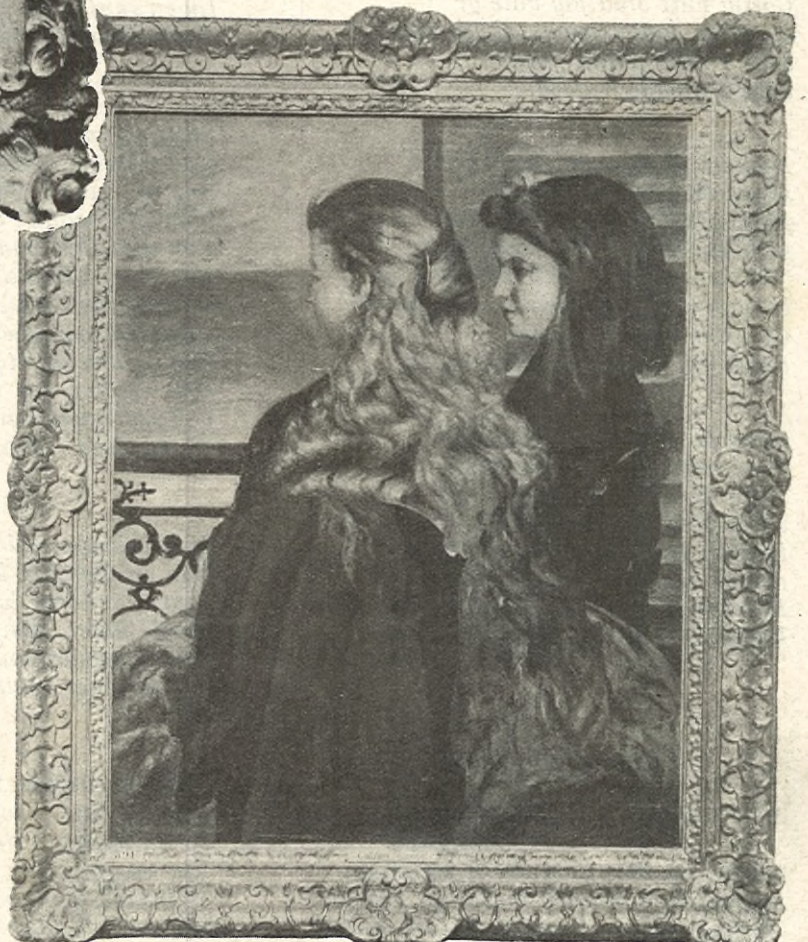
Han känner att Valborgselden
den varder han aldrig kvitt,

sjunger Snoilsky i sin dikt "Valborgseld". I analogi härmed kunde anföras svenskarnes sympati för fransk kultur, en sympati, som har mycket gamla rötter i våra hjärtan och som aldrig släpper sitt tag i oss. Det är också af detta skäl som en vandring på Nationalmuseums utställning af fransk målarkonst från 1800-talet blir till ett slags minnesfest för besökaren, för så vidt hans egen ungdom inföll under det 1800-talets brytningsdecennium, då svensk målarkonst och svensk diktning sköto nya skott under inflytande af de estetiska franska kulturrörelserna. — Som en mäktig fond stå konstnärerna från 1800-talets tidigare hälft: den stränge David, den färgglödande Delacroix, Corot, drömlandskapsens subtila målare, Millet, torfvans, bondens och kroppsarbetets förhålligare, Courbet m. fl.

Men då besökaren stannar inför männen från 70-, 80- och 90-talen, erfar han själf minnessensationer af starkt pulserande andligt lif, då franskt och svenskt ingingo en intellektuell allians som sällan förr. Emile Zola, nyss vorden ett starkt litterärt namn, slog ett slag för Manets djärfva impressionism, hvilken riktning sedan Cézanne också anslöt sig till, Gauguin och van Gogh varslade om expressionismens genombrott, Maupassants novellkonst, sprungen ur Gustave Flauberts stränga skola, fann sin artistiska motsvarighet i Forains och Steinlens teckningar o. s. v. I de åren reste svenska målare, som upptäckte att den instängda luften hemma icke var nyttig för dem, ut till denna "den nya konstens källa", hvarest de undfingo ett förnyelsens bad, liksom svensk diktning samtidigt erhöi ny ryggrad af den franska realismens skärpa och sanning, sådan den manifesterade sig hos bröderna Goncourt, Daudet, Maupassant och Zola samt Taines kritik.

Det är något af allt detta som meddelar sig åt besökaren, då han genomvandrar utställningen, han får som i en brännspegel återgifven en hel typbildande kulturrepok, hvars verkningar influerat starkt också på vårt eget lands konstutveckling.

E. H-N.

Courbet: Unga engelskor. E. Holmén foto.

Gnistor från världsbranden.

Några dikter af Alfred Jensen.

I.

EN NATTLIG SYN.

VINDEN I KNUTARNA HVINER GÄLLT.

Månen ur brystna skyar
silar sitt ljus öfver svedda fält,
härjade hem och byar.
Heden dåsar i höstlig natt.
Spiran på kyrkan glimmar matt.
Klockornas rostiga lunga
häfver upp suckar tunga.

Öfver grus, där en stuga stått,
stiger från askan röken.
Murar, frätta af brand och skott,
skymta i grått som spöken.
Halmtäckta kojor och slottsgemak
gapa mot himlen med öppna tak,
stirra med fönsterhålen,
stungna af hvassa stålen.

Vargar, som lystna vädra lik,
irra som osälla andar,
och med kråkornas hessa skrik
gläfs af hundar sig blandar.
Stallen och ladorna tomma stå.
Katten jamar i spiselvrå,
och uti hönsens burar
spindeln bland näten lurar.

Trötta kämpars förströdda ben
kyrkogården betäcka.
Öfver tufva och skroflig sten
korsens armar sig sträcka.
Kristusbilden på jurustam
hänger dystert bland korsen fram,
och hans slocknande öga
sänder en blick mot det höga.

"Herre, Herre, som gaf och tog,
när skall mördandet sluta
upp på jorden? Är det ej nog
med det blod, jag måst gjuta?
Gärna mitt blod jag ville ge
åter för människornas skull, ty de,
som i ditt namn förstöra,
veta ej hvad de göra."

Men ur mullen vid korsets fot
stiger ett sorl af jämmer.
Med anklagelsers doftva hot
som en vålnad det skrämmer:
"Dibarns kvidan och mödrars ve,
hunger och lidanden — kunna de
väcka ej ens din vrede,
mana till hämnd på den lede?"

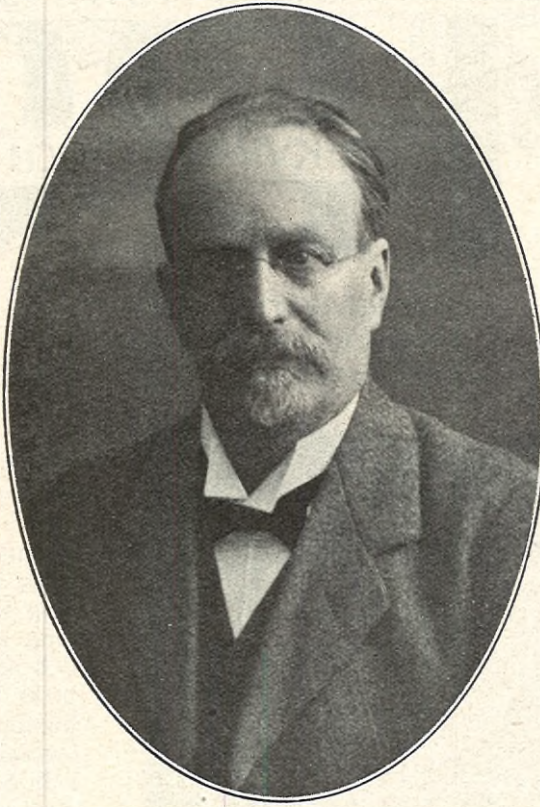
Stum är natten och lika stum
Han, som all världen styrer.
Satan ler. På de dödas rum
suges blod af vampyrer.
Kristus lider alltjämt. Af blod
rinner en aldrig sinande flod.
Klockor med lungor, som flämta,
klagande klämta, klämta.

II.

VID KRUCIFIXET.

MOT DEN KALLA HIMLENS BLEKA
bakgrund

bryter sig den grå åsens strimma,
långsamt sjunkande mot vida slätten.
Ensam sig ett kors på krönet höjer,

Dr Alfred Jensen.

bredande i luften tomma armar,
och vid korsets fot en kvinna ligger,
som om under bördans tyngd hon dignat.
Ej jag mäktar skönja anletsdragen,
ej jag kan förnimma hennes stämma,
icke fatta ohörbara böner.
Sörjer hon en far, som lagts i mullen?
Gråter hon förlusten af en make?
Beder hon för någon son i fjärran?

Stum är kvällen, stum och kvinnans smärta.
Ingen snyftning, ingen gråt förnimmes,
endast vindens sakta sus på heden.

Stum jag själf går dädan, men i minnet
följer denna kvinnokepnad ständigt
mig på vägen ibland grus och spillror,
bland förbrända byars nakna rester.
För mitt inre öga bilden växer
och förvandlas till en jättekvinna,
en förstenad Niobe vid korset,
en all mänsklighetens kvalda moder,
som ej mer har tårars tröstekälla,
som ej mer har bönens själstyrka
och vid korsets fot i vanmakt andas
ut sin sorg i denna enda suckan.

Men i denna enda suckan smälter
hop en dämpad kör af alla suckar,
som af mödrar häfvas upp vid korset
för de fäder, som af svärden mejats,
för de makar, som i landsflykt dväljas,
för de söner, som af jorden slukats.

Och när mörkret svept sitt dok kring åsen,
vindens sus förvandlas till en kvidan,
som i natten tjuiter hemskt på heden
likt en grafsång af fördömda andar.
Och med moderssucken suset stiger
upp mot tomma himmelen, som tiger.

III.

DEN UKRAINSKA AMAZONEN.

HON LÅG MED HÄNDER KNÄPPTA SOM
till bön,
med öfverjordisk glans på krithvitt ämne
och leende på bleknad läpp. Så skön,
som nu hon var, jag aldrig skådat henne.

Hon hörde redan till en annan värld,
ty mellan mig och henne stod nu Döden,
och själen smälte bort på osedd fjärd,
förrinnande med gjutna blodets flöden.

Men döden var ej nu den lieman,
som med sitt timglas barn och dårar skräm-
mer,
som för de döda s t å g på steppen an
och med sin stank den friska luften skäm-
mer.

Han var en yngling, ungdomskäck och skön,
som i sin ena hand en fana sträckte,
och lutande sig öfver bleka mån,
med andra handen henne palmen-räckte.

Hon log ett sista löje. Brusten blick
ännu i dödssekunden tycktes ana
det löftets segerbudskap, som hon fick:
Fritt vaka skall en gång Ukrainas fana.

IV.

HERDEGOSSEN PÅ BALKAN.

VE DEN BESEGRADE, HVARS HAND
ej mer kan svärdet lyfta!
Och dubbelt ve det arma land,
där barn och änkor snyfta
i ensamhetens kval och nöd,
och där bland kors en fana röd
af pestens häxa svingas!

Gud nåde dem, som sakna bröd
och till förskingring tvingas!

Som när ett kid af ulf förföljs,
en serbisk pilt, som torftigt höljs
i slitna trasor, ströfvar
på fälten kring och pröfvar
försakelse och svält och köld.
Där hemma allt är öde.
Hans far långt bort i kriget drog
och räknas nu bland döde.
Hans mor förtvinade och dog
med sinadt tåreflöde.
Och tom är stugan, kall och stum.
För barnafrojd finns där ej rum,
och inga brasor lysa
och värma upp förstelnad lem.

Gud hjälpe dem, som ej ha hem,
och alla dem, som frysa!

Den lille herdegossen, van
vid armod, icke sviktat
trots bördans tyngd. Hän mot Balkan
han blicken stadigt riktar.
Där gråa fjället skjuter opp
mot skyn med evigt snöhöljd topp
och vilor danser tråda —
dit står hans lust, dit går hans hopp.
Han längtar att få skåda
de pass, där farfar blodet göt
och där en schwabisk främpling sköt
hans far. Åt sonen lämnas
i arf blott budet: hämnas!
Han detta värf vill pröfva på,
men skall det också lyckas?

Gud skydde dem, som äro små,
och alla, som förtryckas!

Gammalt och nytt från Drachmanns Kro i Köpenhamn.

Af Hedvig Svedenborg.

Den lille tar sin pipa fram,
som han haft döld i bättet,
att locka sina får och lamm,
som skingrat sig på fjältet.
Han stämmer upp en melodi.
Hur underbart och hemskt! Däri
det ljuder än som hämndeskri,
än som en stilla kvidan,
än som en bön, en dämpad gråt,
än som en hotfull bidan
på någon ofärd. Pipans låt
allt mer i rymden sväller.
Hon jublar, snyftar, gnäller
och stönar sakt. Om försåt
och äfventyr hon sjunger,
om segrar och om nederlag,
om lidande och hunger,
om Kosovos berömda slag.
På vindens starka vingar
och luftens ändlöst fria ban
blir sången buren till Balkan,
där hjälteekot klingar,
och herdegossen blir en tolk
för landets lidna öden.

Gud värne hvarje fattigt folk
förblödande till döden!

V.

VID SAVES STRAND.

DÄR SUTTO VI BÅDA VID FLÖDANDE
vin

och sågo på skolbarnens lekar
bland kvittrande fåglar och surrande bin,
bland rankor, kastanjer och ekar.
Från småttingars läppar så gladeligt ljud
sloveniska visan, och alpernas glöd,
som svagt uti väster sig tände,
en hälsning från ofvan oss sände.

Själ glad som ett barn du med främlingen
njöt
af flyktiga känslornas gryning.
Så snabbt som sekunden vår afton förflöt,
så stilla som böljornas dnyning
i alpsjön. Med eldande drufvornas must
insöpo vi livvets föryngrande lust,
och klockan i kyrkan vid Save
oss söfde till ro med sitt ave.

* * *

Men åter jag styrde till Save min gång,
till skolan i dalen på hösten.
Nu var dock förstummad den glädtiga sång,
som kvällt ur ungdomliga bröst.
Kastanjen stod vissnad på nedtrampad jord,
och klockorna kvedo om sköflingar, mord
och mordbrand. På tigande munnen
var leendets solglimt försvunnen.

Jag vet, att ditt hjärtas förkrossande kval
förseglats af pressade läppen.
Din älskade dväljes nu bortom Ural
på ödliga, vintriga steppen.
Din bror på Karpaternas skogiga berg
har purprat med blodets besudlande färg
den eviga snön. Hans lekamen
vardt rof för den hackande gamen.

Jag frågar ej mera. Jag trycker din hand
och kysser din iskalla panna.
Ej mäktar jag lossa på fjättrande band,
och fåfängt det batar att banna
ditt öde. Vi gömma i helgonaskrin
det flydda och vilja i blödande vin
till skuggorna tigande skicka
vår hälsning, sloveniska flicka.

DET VAR I FÖRRA DECEMBER. MAN hade sagt oss att det var alldeles omöjligt att vistas i Köpenhamn. Fabulösa priser, inga rum att få, teatrar och restauranger öfverfulla. Ty för närvarande är Köpenhamn den enda stad i Europa där man verkligen roar sig.

Men det är nu en gång så att den enda erfarenhet som är värd något är den, som man skaffar sig själf och att man helst inte bör bry sig om hvad andra säger.

Nyss hemkommen från Stockholm styrde jag min färd nästan direkt till Köpenhamn och det gjorde att jämförelserna föll af sig själfva. Faktum är att rum är mycket dyrare i Stockholm och svårare att få. Och att, ehuru råvarorna stå högre i pris i Köpenhamn än hos oss, så äro restaurangpriserna betydligt lägre där än här. Ett ofta påpekadt sakförhållande som väl alltid kommer att förbli ett olösligt problem för våra herrar källarmästare. D. v. s. man löser naturligtvis inga andra problem än dem man vill lösa samt att, medan vi ha en tjugutusen vinddrifna främlingar hos oss, så har Köpenhamn sluppit undan med hälften. På detta beror också en hel del.

Några restriktioner hade man då absolut ingen känning af och typen gulasch var inte på långa vägar så rikt representerad som man skulle tro. Men så kom vi aldrig heller till Bristol för att "se gulasch supera", hvilket lär vara ett alldeles extra nöje.

Dock tror jag att jag snarare hade funnit det mera tragiskt att se dessa välgödda krigsgamar i deras osmakliga lyx och var därför glad att vi, i stället för att se "gulasch supera", kom att hamna ute på Drachmanns Kro — där ute i den lilla Holländarebyn, som den delen af Fredriksberg kallades på sin tid — en benämning som säkert passade bra på de små korsvirkeshusen, hvilka alldeles krypa in under sina väldiga mossiga tak och med sina små blommande täppor utanför.

Nu fanns inga blommor i de få täppor som ännu inte fått ge vika för storstadens kolosser. Men snön låg lätt öfver grenarnas fina

nätverk. Och framför det lrehundraåriga korsvirkeshus — där skaldekungen Drachmann genomlevvat så många stunder af starkaste hänförelse och djupaste förtviflan — strömmade ett blåviolettfärgat ljus ut genom tvenne glaskulor. En på hvardera grindstolpen. Ett sken som gaf ett främmande norrskensliknande skimmer åt den nyfallna snön och som visade oss vägen mellan de små bersåerna fram till den murkna trappan, hvilken leder direkt upp till den öfre våningen, in under det höga taket.

Undrande ser vi oss omkring i den dunkelt upplysta lilla vindsvalen där vi hamnat.

Till vänster en liten kappvrå, midt fram ett par låga breda trappsteg som leda upp mot ett par djupröda förhängen. Till höger en tung ekdörr med en liten blyinfattad glasruta allra högst uppe. Och i taket en utomordentligt vacker snidad gallionsbild.

Där är så tyst och stilla att vi ovillkorligen fråga: Är detta Drachmanns Kro?

— Ja vel och var så god. Och någon öppnar den tunga ekdörren.

Förundrade stirra vi in i någonting varmt och färgmättadt och olikt allt annat.

Någonting midt emellan Ostades kända holländska sjömanskrogar och ett konstnärslokus i Quartier Latin i Paris.

Redan den utomordentligt vackert skurna gallionsbilden i taket i den lilla vindsvalen gaf intrycket af sjömanskrog. Men så var ju också Drachmann sjömannens skald så som ingen annan.

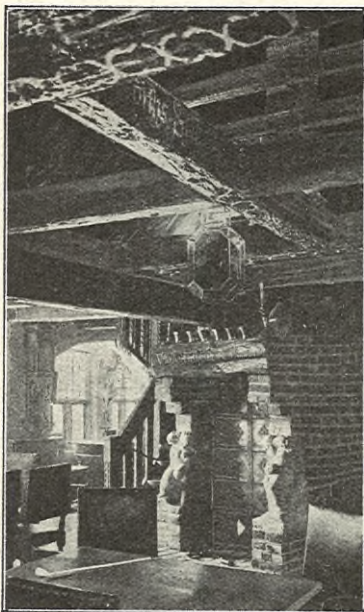
Breda, murkade golfstolar, väldiga takbjälkar med flammande röda gammalgötiska bokstäfver. Sentenser ur diktarens verk som ge intryck af att vara skrifna med hans röda hjärteblod eller den fylliga varma bourgogne han älskade så högt.

Hemlighetsfullt djupa fönsternischer med plats bara för en — för en som vill tänka och drömma. Grupper framme på golfvet af underligt snidade stolar och bord för de unga glada och obekymrade. Inbyggda intima vrår för dem som vilja sitta en kväll och dryfta — ja hvad är det man dryftar en sådan där stund tillsammans med några utvalda?

Hvarje vrå har sin egen benämning och sin egen karaktär.

Bourgognehörnet med sina vackra alfrescomålningar af Trode Kierulf och med den lilla nischen med silfverskålen, ofvanför hvilken Drachmanns kända motto står "Bourgogne för mig" var redan upptaget.

Och likaså Drachmanns hörn. Där man finner ofvanför ett bord omgifvet af härliga gyllenladersstolar en väldig duk af Aksel Jörgensen föreställande hur Drachmann kommer till Himmelrikets krog. Man ser den gamle skalden, med snö i skägg och hår,

En gammal spis med Adam och Eva i sandsten.

En af de många stämningsfulla vrårna.

IDUNS KOKBOK

AF
ELISABETH OSTMAN.

är den bästa kokbok för det svenska hemmet. - - -
5:te upplagan nu utkommen.
Pris Kr. 5: 50 inb. - - -

Matror, Gardiner, Möbelyger, Dräkttyger.

Konstnärligt verkningfulla mönster och färgsättningar. Prover sändas till påseende. Angiv noga vad som önskas.

Henstfliten, G:lo Bögskolan, G:teberg.

komma i följd af August Etlinger — Achlaitner i Forskrevet, Drachmanns största verk om hvilket det är sagdt att det är den rikaste, djupaste, mest fängslande bok som är skriven på danska. Och där han hälsas af Bellman med zilfran, den unge och bildsköne lörd Byron, den gamle Henrik Ibsen, hvars sfinxansikte bestämdt aldrig förr blifvit så påtagligt porträttligt, och af många fler af de stora andar som gått före honom.

Men i Thomas Krag's hörn finns plats och där slå vi oss ner nedanför "Völund Smed", också ett af Aksel Jørgensens verk, hvilken för öfrigt ägnat inte mindre än fem år åt föreviga Holger Drachmanns lif och skapelser i det där märkeliga gamla korsvirkeshuset.

Hvad man sitter härligt i de mjuka läderstolarna och hur ljufligt är det inte med den dunkla, mjuka belysningen som silar fram genom gamla kantiga blyinfattade lyktor.

En belysning som hvilat ögat och samtidigt ger lif och relief åt alla dessa tusende öfverraskande och vackra småting. Det milda skenet flyter fram öfver hafsörnen som sväfvat mellan tvenne gallionskepp högt uppe under takåsen; öfver gammalt silfver och matt kristall, öfver skulpturer och sniderier; öfver Drachmanns djärfva, schwungfulla teckningar och utkast samt öfver Aksel Jørgensens liffulla starka målningar.

Uppassarn kommer och ser på oss med ett vänligt småleende. Här äro alla tydligen kärkomna gäster — stamkunder så att säga.

— Jo, vi vill ha en liten supé och naturligtvis Drachmanns egen bourgogne.

— Ja vel.

En hvit duk, röda tulpaner och ett par fotogenlampor på höga hvita porslinspelare med matta kupor placeras på bordet.

Och medan uppassarn går där och pysslar försöka vi att plocka fram ur minnenas gömmor hvad vi komma ihåg af Drachmanns digra roman Forskrevet — hvilken ju till någon del är förlagd just till detta gamla hus. Det var ju här i varietésalen innanför de där röda draperierna — fick vi veta af uppassaren — som Drachmann första gången såg sin musa, den mångbesjungna Edith. Den blyga lilla flickan som sjöng sina visor så tafatt och kyskt.

Det var inte mycket vi mindes. En strof här, ett drag där. Någon minde om hur skalden på ett ställe säger att Edith "liknade en blomma fäst vid den ljusa nattens bröst", en annan om den lilla betagande episoden då Edith räcker den man hon älskar sin lilla börs — därför att hon tror att han är utan pengar, och en tredje om hans bittra: "En kvinnas tårar rinna utan kälra och torka utan blåst".

Men hvad som hade etsat sig fast hos oss alla var de rent profetiska sista sidorna i Forskrevet. Då han drömmer drömmen om det härjande kriget, som far fram öfver det lilla landet som inte kan och inte vill ta någonting på allvar. Som tynges af sin onaturligt stora hufvudstad och som splittras af de små andarnas kif. Han hör kanonernas dån och jämmerropen som skär luften, han ser kvinnornas och barnens skräck.

Han ser Ediths förvirrade ansikte då hon pekar på sitt röda kors och säger: "Jag trodde inte att man sköt på lasarett". Och hon får till svar

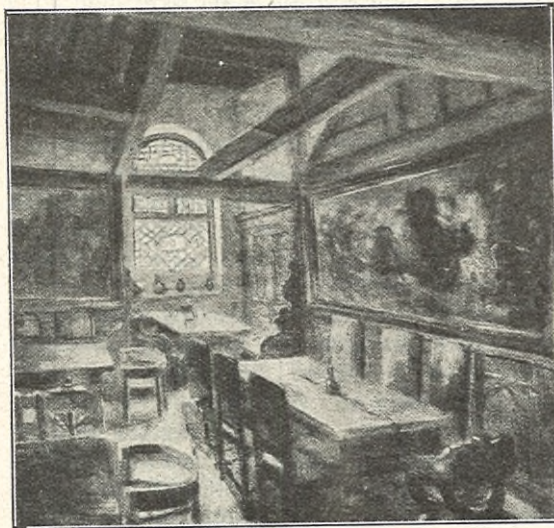
Edith, Drachmann och Etlinger.

ett kort: "I krig tillåter man sig en hel del".

Och så det allra sista: rök som fätnar, skott som dån, rop som höras — men inga svordomar, endas sång:

"Och föll ett folk i kärlek, så står folket upp igen."

Vi sitta tysta en stund, gripna af minnena omkring oss och af hvad siaren-skalden en

Drachmanns hörn med den stora taflan när D. kom till himmelrikets krog.

gång gaf, då uppassaren kommer med ett stort fat vildand och en oändlig massa tillbehör såsom rödkål, äpplen, sviskon, hvilket nästan kommer en att tro att man är på någon gammal landlig herrgård. Det verkar icke alls portion.

Han tycker visst att vi se aldeles för allvarsamma ut, hvarför han med ett vänligt

uppmunrande leende håller bourgogne i de slipade glasen och önskar oss "välbekomme". Och med en liten rolig blinkning med ena ögat visar han på fönsternischen bredvid oss, där det rakt inte finns plats för mer än en, men där det nu sitter två.

En ljushyllt flicka med ett par mörka korskruvslockar vid ena örat och en ung amerikaniserad dansk med energiska drag. En typ som knappast fanns på den tid Forskrevet kom till.

De ha tydligen lyssnat till vårt ifriga samtal, ty den unge mannen säger till flickan bredvid honom — om man nu kan kalla någonting så fätt — bredvid:

— Ja, man skulle ju kunna tro att det endast var den tiden som frambragte stora andar. Men de finnas allt i vår tid också, fast krigets fräsande vågor slukar allt och dånar så att intet annat än kriget hörs.

— Men jag trodde att Drachmann och alla andra stora aldrig varit erkända de heller på sin egen tid, invände flickan med en liten fågelkvittrande röst. Fastän det inte alls var krig och bråk.

— Det är nog sant, men man talar om dem i alla fall. Och deras namn flög lika fort öfver Sundet som mäsarna.

Jag lystrade till. Var han svensk-dansk manne, hans danska var ovanligt klar och tydlig i mina öron.

— Medan nu, fortsatte han, vi ha genier som ingen ens hört talas om — där på andra sidan.

— Är det någon särskild du menar, flickan böjde sig fram och såg honom leende in i ögonen.

— Ja, det är det, sade han och drog lite på mun, men tro för all del inte att jag menar mig själf, så storgalen är jag inte. Nej hvem jag nu närmast tänker på är Johannes Buchholtz.

Flickan nickade förnumstigt, som om hon menade att honom kände hon i alla händelser till.

— Ser du, skulle jag presentera honom för dem där på andra sidan Sundet, så skulle jag säga att hade Strindberg och Selma Lagerlöf haft en andens son tillsammans — så hade det blifvit Johannes Buchholtz — så underligt det kan låta.

Vi förstod allesamman att detta var menadt åt oss och tysta och leende höjde vi våra glas mot hvarann. Ingen af oss hade hört namnet Johannes Buchholtz förr. Det ledde ju snarare tanken till den gemylliga tyska småborgarfrun och hennes hvardagshistorier som då på intet sätt kan ha hvarken med Strindberg eller Selma Lagerlöf att göra.

— Nåja, menade flickan efter en liten tystnad, men han har ju inte skrivit mer än två böcker och det så nyligen.

— Ja, men sådana böcker. Ser du Egholms Gud och Clara van Haags mirakler det är något af det märkvärdigaste som sett dagens ljus här hemma. Det är konstverk. Hvarenda sida andas den djupaste begåfning, hans böcker formligen flöda öfver. Hvarenda sak talar för sig själf. Hvilken sann humor i all den mänskliga ynkedomen. Hvilken svindlande fantasi i all den krassa realismen. Sådana typer, sådana lefvand-

Författaren Thomas P. Krag's hörn.

Pröfva **Tuppens Zephyr**
och Ni köper ingen annan.

Kungl. Hofjuvelerare
K. ANDERSON

Praktkatalog gratis

— och franco. —

Stockholm och Göteborg.

Den dödes stol.

Novell af Otto Lundh.

de smådrag. Ju mer man tränger in i hans böcker, ju mer tycker jag att man finner i dem.

— Tycker du. Flickan skakade på hufvudet, så att korskrukslockarna dansade, jag tycker att han är så — så — plump ibland.

— Plump — du heliga Innocentia. Nej, du, han är fin — fin allt igenom. Humoristisk och sann utan att någonsin bli simpel.

— Tänk bara på den gamle Egholm, fantasten, när han offrade tionden till Gud öfverlygad om att han skall få igen hundrafaldt redan i denna världen. Och hur han inte upphör att hoppas och tro fastän han kommer underfund med hur de där sköna Johannesbröderna snulit honom vid näsan. Tänk på hustrun, den lilla Anna, hur kärleken sitter fast trots svält och hugg och slag, och hur hon lefver på de små glimtar han ger henne ibland — från sin högre värld. Fast hon i grunden står oändligt mycket högre än han. Och barnen sedan. Den vilda obstinata Hedvig, den halfjolliga Sievert — och den yngsta lyckoprinsen. För att inte tala om den underbara strålande Clara van Haag —

— Ja, men någon riktig kärlek är det inte i de där böckerna.

— Kärlek — hvad menar du med kärlek — — —

Nu blef paret i fönsternischen lågmäldt och hviskande och vi öfvergick från vildänderna till frukten, medan vi alla komma öfverens om att de där böckerna skulle vi sannerligen läsa.

Men medan jag satt och drömde och mekaniskt stafvade på en af de murkna takbjälkarna: "Trods Dumhed og trods Lavhed, trods Nid og trods Nag — Solen rinder op dog hver eneste Dag" så hör jag någon säga: "Nej, men se hvad är det där för ett djur". Och när jag då ser ner på duken får jag se en stor, fet, platt en vandra fram. Ful och grå mot det hvita.

— Det där, säger uppässarna, det är bara en kackerlack. Skrapar så helt lugnt ner den från bordet och trampar på den.

Vi skratta och mena att det är inte för inte som vi dväljas i ett nära tre hundra år gammalt korsvirkeshus. Så höja vi våra glas med det mörka vinet tungt och varmt som blod och dricka hvarandra till. Och glömma för en liten stund allt det bittra och mörka därute i lifvet.

Ja vi glömma t. o. m. att alls gå in i den gamla varietésalen, där i forna tider Eflinger syntes bakom den skulpterade vackra flygeln och Edith satt blyg och försagd på en af de förgyllda stolarna.

Men vi hinna inte ut i vinterkylan igen förrän den där strofen står upp i rödglödande bokstäfver mot snön:

Och föll ett folk i kärlek, så står folket upp igen.

Sedan har jag läst så väl Egholms Gud som Clara van Haags Mirakler af Johannes Buchholtz och jag måste i det mesta ge den unge mannen i fönsternischen på Drachmanns Kro rätt. Det är ett par märkeliga böcker värda att läsas. Och att skildras af en svensk penna finare och skarpare än min. Men nog undrar jag hvad Selma Lagerlöf skulle säga om att vara andlig mamma till dem. Strindberg däremot som pappa — det ginge nog.

Ärade kvartalsprenumeranter erinras om att förnyandet af prenumerationen för det instundande aprilkvaralet helst bör ske omedelbart, på det att intet afbrott i den regelbundna expeditionen må uppstå.

I.
MIDT I KYRKAN HÄNGDE en brokigt bemålad modell af ett fullriggadt skepp. Det hade hängt där allt från farfars tid. I dag hvilade många blickar med tyst tillfredsställelse framför allt på detta bland alla kyrkans skilderier, ty det var ett sjömansbröllop som i dag firades. Skeppet sade dem, att det verkligen var en kyrka för dem, en sjömanskyrka, änskönt den låg ett godt stycke in i landet. Alla de väderbitna männen och de seniga, brunhyade kvinnorna gingo andaktsfullt in under skeppet fram mot altaret, där bruden och brudgummen redan böjt knä framför prästen.

Nu var ringfästningen slut, och sista versen i vigselfsalmen tonade fram ur orgelbruset:

Och när sist, vid dödens möte, trogna makar skiljas åt, när från vännens kalla sköte vännen sliter sig med gråt: Trösta den som sorgen får, att den sörjda hinnes där, hvarest ingen död mer är!

Alla de unga i brudföljet, på hvilkas kinder ännu lefnadslustens rosor glödde, sågo med klara, oberörda blickar omkring sig och tänkte föga på de dystra orden som sjöngos. De gamla lutade sina väderbitna anleten framöfver och sågo i orubbadt, skifningslöst allvar ned i tegelstensgolfvet. Men de båda, som reste sig från sin knäliggande ställning på altarrunden, sedan bön och sång var slut, syntes ganska bleka och förslörda i dragen. Intet skimmer af glädje lyste genom tårarna i brudens blick, så som det kan lysa i en bruds ögon likt gryningsmoln genom majnattsregn; och brudgummens blickar irrade oroligt af och an, uttryckande närmast förtviflan. Likväl blefvo de åter lugna och goda för ett ögonblick, då han fäste dem på sin unga brud och färgen återkom till hans förut nästan gråa kinder.

Själftva gudstjänsten skulle börja nu, efter vigseln. Bröllopsfolket skulle stanna och åhöra den, efter god sedvänja. De myllrade in i bänkarna, som stodo närmast koret. När brudparet skulle taga plats, var blott främsta bänken ledig på mennens sida. Män och kvinnor sutto alltid på hvar sin sida om midtelgången, men ett brudpar skulle ju sitta samman bröllopsdagen. Bruden såg en smula förvånadt på sin make, då han ej gjorde min af att vilja öppna bänkdörren. Han hade åter blifvit helt blek och såg sig omkring med skygga, vilsna blickar.

"Vi sätter oss väl här, Oskar," hviskade flickan till slut och drog själf undan rigeln till den lediga bänken. Han satte sig bredvid henne, med skälfvande lekamen, och fann en stor lisa i att han genast kunde luta hufvudet mot händerna och dölja sin sinnesrörelse.

— Just här hade han ju så ofta sett den döde sitta... Han som nu också kunde sitta här — — — om han inte — — —

Mässan foriskred, och uppmärksamheten vid att resa sig upp och besvara prästens

Otto Lundh.

sång och välsignelser drog väl ynglingens tankar från det dystra för en stund. Men nu började prästen predika, och då var det att sitta stilla och lyssna. Men där var ingenting i hans ord att fästa sina tankar vid.

"Vinden blåser hvarf den vill. Och du hör dess röst. Men du vet icke, hvadan den kommer eller hvarf den far."

"Vi vilja betrakta dessa textens ord i trenne punkter: I. Vinden blåser. II. Hvadan den kommer. III. Hvarf den far."

Kyrkans dörrar stodo öppna, och milda, doftande vindar trängde in jämte sorlet af humlor och bin och bakom det hela hafvets

entoniga brus från kusten genom den stilla, soliga dagen.

Den unge sjömannens bröst var tillsnördt af ångest. Från hans bleka panna tillrade svett-droppar, och hans ögon stirrade stelt rakt fram under de halft tillslutna ögonlocken. När han lät sin vänstra hand sjunka ned på bänken bredvid sig, tyckte han, att en annan hand, kall och våt, grep efter den. När han lyfte den upp i sitt knä, låg den kalla, våta handen också där. Han vågade icke se till sidan, ty han kände, att då skulle han se en annan, som ingen af de andra såg, sitta där, blekare än han själf, drypande icke af svett men af vatten, hafvets kalla, grönskimrande vatten.

Altartaflan föreställde Kristus i Getsemane. Den var mycket gammal, målad på trä och mörk i färgen. Bruden, som kände dess innehåll, försökte fästa sina tankar vid den och gifva allt sitt sorgsna hjärtas medlidande åt den knäböjande gestalten i den dunkelröda klädnaden. Men hon kunde icke fånga uttrycket i det stenhårda gråa anletet på den skäggige, magre mannen under de brungråa träden...

Hon såg i stället på det gamla belätet af den korsfäste, som hängde främst i sidoskeppet, öfver den gamla klockarestolen. Ah, hvad han var fasaväckande att skåda! På de benmagra armarna hängde han tungt, med det af en väldig törnekrans tryckt hufvudet brutet nedsänkt på den onaturligt uppdragna bröstskorgen, hvars alla ben kunde räknas. Benen voro uppdragna och fötterna korslagda, och en väldig järnagel stod rakt igenom dem. Där syntes likväl intet sår, men under törnekransen, på armarna och på bröstet hade den naive konstnären gjort röda, drypande färgfläckar, nu nästan svarta af ålder mot bildens kalkgråa lekamen, men icke mindre hemska för det...

Flickan ville nu vända sin blick till skeppet som hängde ner öfver gången, men på vägen stannade den vid hennes brudgum. Hon häpnade vid att se hans förstörda anlete. Hvad kom åt honom?

— Helt visst hade han sett hennes egen sorg och grämde sig nu öfver att ha gjort henne sorgsen. Eller satt han och tänkte på den döde kamraten, som varit hennes käreste... Just nu kunde hon se, huru han förr suttit där, på den platsen, kunde se hans blickar möta sina, där hon satt på andra si-

den gången. Och ur minnets dunkel omkring denna första ljufva och förteguna, ungdomliga orostid uppsteg också en erinring om dessa samma drag, bredvid den andres starrande henne blekt och sorgset i möte, då mera gossaktigt milda dock, icke heller så förtviflade som nu. Aldrig hade hon den tiden tänkt på orsaken till att Oskar såg så blek och dystert ut. Hade väl trott, att han fann det stränga allvaret höra till i kyrkan och kanske med ogillande såg, att hennes blickar irrade omkring... Men nu tyckte hon sig förstå, hvarför hans min då varit så sorgsen. Hennes egen bedröfvelse svann bort vid det, och hon kände sitt arma, sorgsna hjärta fyllas af en varm känsla, medlidande och ömhet i förening. Satt han icke där och tänkte liksom hon själf med djupt vemod på den gemensamme ungdomsvännen, som hafvet tagit! Och då han därtill sett, hur långt från glädje hon själf varit efter denna vigsel, så var väl hans sorg blifven dubbelt större...

Hon närmade i en instinkt af blandad ånger och medlidande, en känsla som samtidigt befriade hennes eget sinne från dess ve med en känsla af lättnad, sin hand till mannens hopknäppta händer.

Han spratt märkbart till vid beröringen, och hans blick kom skygg, nästan vild mot hennes. Men då han såg sin bruds anlete lysa af öm godhet, såg den omiskännliga hjärtvärmen i hennes blick — då strömmade det varmt också till hans hjärta och kinder. Han grep hennes hand mellan sina och höll den där, medan slutpsalmen tonade ut. Den döde satt icke längre där på bänken bredvid honom... Kyrkan var ju fylld af sommarljus och dofter från de blommande lindarna utanför, och han höll sin unga brud i handen.

De höllo ännu fast vid hvarandras händer, medan de före alla andra gingo ut ur kyrkan, och de sågo båda rätt lyckliga och glada ut, när de på planen inväntade sina anhöriga och bröllopsgästerna.

Längst nere, under det sluttande, solljusa landskapet, där gröna rågar vaggade mellan susande hagar, stod hafvet lysande höglått, med ett par hvita segel längst ute. Det sände ett godmodigt hälsande brus till mötes, när sjömans- och fiskarfolken med det unga brudparet i sin midt färdades nedåt den sommarhvita vägen, mot byn vid stranden.

II.

De stormar, som förebådade hösten hade allaredan börjat blåsa, men ännu var det soligt och klart om dagarna, och de flesta löfven sutto, om än vissnade, kvar på träden.

Dyningen gick med långa, skumkrönta kammar mot strandens stenkummel utmed den väg, där Elsa, styrman Oskar Grans hustru, gick fram. Hon skulle gå till posten för att höra efter bref från sin man. Han hade inte skrivit, allt sedan han gaf sig i väg för snart en månad se'n, och det började bli nästan ängsligt.

Där var ett bref på poststation åt henne, men det såg inte ut att vara det väntade. Dess adress var tryckt, syntes det, med blåa, raka tryckbokstäfver. I stämpeln stod ett utländskt namn, men icke det hennes man nämnt sig ämna skriva ifrån. Och för resten stod det i hennes flicknamn på det...

Men om Elsa tagit emot och burit hem brevet med en oberörd, stilla undran, så blef hon så mycket lifligare berörd, när hon fick dess innehåll i handen. Den skriften kände hon väl, ehuru den icke var så vårdad som vanligt, utan föreföll att ha satts på papperet med en viss möda och med en något darrande hand.

Ah, Herre Gud, Henrik lefde då ännu... All den känsla, hon trott vara död och kuf-

vad, bemäktigade sig henne helt ånyo för ett ögonblick. Hon sjönk fram öfver bordet med ansiktet i sina händer och snyftade, så hon skakade. Så tog hon sig samman, gjorde sig kall och började att läsa.

Henrik hade mer än halfdöd blifvit räddad, men varit så illa medfaren, att han länge legat på sjukhuset här i främmande land, sväfvande mellan lif och död, skref han. Och den högra armen särskildt hade varit så illa tilltygad, att han först nu kunde röra den så pass mycket, att han kunde tota till dessa rader på papperet. Man hade ju erbjudit sig att skriva för honom till hans anhöriga, "men som du vet, har jag ingen annan än dig i lifvet, och jag tänkte, att det kanske kunde vara bäst att se, om jag blef till något ännu en gång först, innan jag band dina tankar vid mig på nytt. Jag tyckte en tid, att jag lika gärna kunde dö, för vet du hvad, jag har upplefvat något så förskräckligt vid detta hemska skeppsbrott, att jag helst vill tro det vara blott en vansinnig dröm. Kan du tänka dig, min bästa vän från barndomsåren, min kamrat framför alla — han stötte våldsam undan mig med en åra, då jag kom simmande till båten, fast han mycket väl borde kunnat se, att det var jag — så tydligt som jag såg honom. Men nej, jag vill nu inte tro det, fast jag tyckte han såg med särskildt hat och vildhet på mig då, ögonblicket innan jag förlorade medvetandet, så att detta hemska intryck pinat min själ i feberyseln såväl som sedan vid klar sans. Men nu vill jag inte längre tro, att det är sant. Han lever ju, säg, för du förstår nog, hvem jag menar. Men du får då icke tänka något illa om honom, för det är han nog oskyldig till. Han kunde nog inte i dunklet skönja, att det var jag... Nu hoppas jag rätt snart kunna få sluta dig i min famn. Så snart jag blir så frisk, att jag kan ta' hyra och det erbjuder sig en lägenhet, för jag vill inte gärna figga mig hem, så skall jag komma. Förlåt att jag låtit dig vänta så länge och tänk vänligt på din evigt frofaste — —"

Evigt frofaste... Himmels Gud! Och hvad var hon då själf? Men Oskar hade ju varit så säker på, att Henrik omkommit. Ja, hvarför hade han varit så säker? — Och så hade de ju pockat och tubbat. Och när hon ändå inte kunde få Henrik, så hade det ju varit lika godt hvilken, om hon inte rent af tyckt, att det ändå var bättre att få Henriks bästa vän till man än hvem som helst.

Kunde det var möjligt, att Oskar med berådadt mod stöjt undan Henrik? Det var ju förskräckligt att tro. Men nog var det märkligt, att han varit så fullt och fast öfvertygad om Henriks död... Scenen i kyrkan vid vigseln, då Oskar sett så förtvifladt nedstämd ut, kom plötsligt åter för henne, nu i en alldeles ny dager... Men eget nog — den födde på nytt medkänsla och ömhet för den man, vid hvilken hon bundit sig, och som hon under några veckors samlif och en månads saknad lärt sig verkligt hålla af, medan hon ansett den andre för död. Om han verkligen gjort den hårda handlingen där på sjön den hemska natten, — kanske det också varit för hennes skull... Kanske också båten redan varit full; det hade ju för resten Oskar, då han berättade om skeppsbrottet, sagt, att den var. Och hur kunde han veta, att Oskar verkligen sett hvem det var? Det hade han visst icke; det var lågt och nedrigt af Henrik att tänka, att han gjort det.

Så vände sig hennes tankar, nästan omärkligt för henne själf, från den glädjeblandade rörelse, hon erfarit vid budet, att hennes ungdoms älskade ännu lefde, öfver smärtan i att vara bunden och förlorad för honom, till något som närmade sig harm öfver

Henriks misstanke och väpnade hennes hjärta med köld mot honom. Hon glömde därvid också, alldeles, att Henrik själf kämpade att icke tro det rysliga om vännen.

Under inga omständigheter föll det henne in, hon en annan mans hustru, att skriva ett svar till den från döden återvände. Hvad hade hon nu mera med honom att skaffa? Hon sade icke heller till någon ett ord om det bref hon bekommit från honom. — Det var ju ändå allt för sent...

Nästa dag kom det däremot ett bref från hennes make, hvilket hon med glädje tryckte till det hjärta, hvarunder ett nytt lif slumrade...

III.

Krasseblommornas brinnande kalkar lyste i sanden kring det lilla hvita huset den klara septemberdag, då Elsa, som satt på en stol i hagen åt sjösidan och sydde på små linnesaker, helt plötsligt hörde steg i gruset och såg Henrik stå framför sig, blek och förgrämd. Många ord lära icke ha växlats mellan de två, förrän den unga styrmanshustrun setts skynda in i stugan och slå dörren i lås efter sig. Man har också sett Henrik gå därifrån, mörk och nedböjd, med hotfullt dystert min.

Hän mot kvällningen skall han ha kommit tillbaka och då träffat Elsas mormor som var i huset. Af henne sägs det att han fått veta, att Elsa gått upp till kyrkogården för att en sista gång detta år ansa om sin moders graf. Folket i grannskapet af kyrkan har också sett henne gå dit och en stund senare på en genväg gå därifrån ned mot sjön.

Dödgräfvaren, som var sysselsatt med att inreda en ny boning åt en afliden i ett hörn af kyrkogården denna samma eftermiddag, såg Elsa Gran sätta blommor på moderns graf och böja knä vid den. Därpå hade hon hastigt rest sig och skyggt sett sig om, hvarpå hon ilat ut från kyrkogården vid norra sidan. där utgången leder till gängstigen genom skogshulten.

En stund därpå kom sjömannen Henrik också gående in på kyrkogården. Måns-ringare — det är dödgräfvaren — fäste inte afseende vid hvad han företog sig; han tänkte; att han som själf så nyligen varit i dödens famn väl kunde ha håg att se till sina aflidna föräldrars grafkullar. Men då han grävt grafven färdig, hade han haft ett ärende in i kyrkan, hvars dörr stod öppen. Då hade han sett Henrik sitta i främsta stolen på männens sida, efter hvad det syntes i djupa tankar betraktande den korsfästes bild. Han hade icke velat störa honom utan gått ut i kyrkans redskapshus för att senare gå och låsa till själfva kyrkan, när Henrik gått.

Då han efter en stund gick ut på kyrkogården för att hämta en hacka som han glömt, såg han en mansperson, som till klädseln såg ut som en sjöman, också han, springa från den öppna kyrkogården ut öfver grafvarna, i vild fart ned mot vägen. Det såg ut som han rent blifvit vettskrämd af något.

När dödgräfvaren vände sig om, tyckte han sig se Henrik gå ut från kyrkogården på andra sidan, samma väg som Elsa Gran tagit nyss förut. Måns-ringare hade ju undrat en smula öfver saken, men hvad kunde han annars göra?

Men dagen efter hade han fått höra, att styrman Grans hustru och sjömannen Henrik hade flutit i land vid Måsstenen. De höllo hvarandra hårdt omsluna. Man hade först trott, att Elsa fallit i sjön på något sätt och att båda drunknat, då Henrik försökt rädda henne. Men i Elsas ficka hade man funnit det bref som Henrik skrivit henne till från England, innan han visste att hon var gift.

Kvinnoporträtt till dagskrönikan.

Och styrman Oskar hade kommit hem från kyrkogården, dit han gått för att söka sin hustru, och begett sig som om han varit splitter galen. Han stönade bara: "Han satt i stolen, den döde satt i stolen... Han satt där jag satt som brudgum..." Och så en massa osammanhängande snack om förlisning och drunkning och åror, och de måste vaka öfver honom hela natten. Han hade kommit hem lifet förr än väntat just samma kväll och visste intet om, att den andre var hemkommen eller ens vid lif, som man nog kan förstå... Och folk visste inte, ens sedan när han lugnat sig, hur de skulle våga låta honom veta, att hustrun och den andre kommit döda i land. Men märkligt nog, när han fått veta det, blef han med ens så stilla och lugn.

Han sade blott, att han inte kunde få tid att vara hemma öfver begrafningen: han måste resa redan samma kväll, för hans fartyg väntade på honom. Skeppet han var styrman på blef borta ett par dagar därpå, i Nordsjön...

Den nygifta.

Af PETER NORDEN.

MITT RUM I FIRMANS STORA KONTORSHUS VETTER INÅT GÅRDEN. Genom fönstret har jag utsikt in i en hel rad af kupans öfriga celler med deras flitiga bin. I fönstret midt emot i samma våning brukade jag se ett litet omsorgsfullt friseradt hufvud, en skir blus af Crêpe de Chine och ett par små rappa, mjälla händer, som sväfvade öfver skrivmaskinens tangentbord. Eller rättare, jag kunde ha sett, ty jag såg utan att se. Låter man blicken förirra sig ut genom ett kontorsfönster, är det vanligtvis aflägsnare mål den söker.

En dag kom en springpojke in med en af dessa listor, som tid efter annan cirkulera bland personalen. Någon död? Något jubileum? Något nytt välgörande ändamål?

Nej, parollen ofvan de kända namnteckningarne löd: "Då det i går lyste första gången för fröken — — — anmodas härmed de af hennes kamrater, som med en lifen gåfva o. s. v."

Fröken — — — hvem var det? Springpojken beskref.

Aha — blusen och de små händerna midt emot! Jaså, hon skulle gifva sig?

Det hade jag ju strängt taget inte med att göra. Jag kände ju henne så obetydligt, att jag icke ens känt igen hennes namn. Dessa eviga listor. Och just i dag, med sådan ebb i kassan. Å andra sidan, det vore föga kamratligt att hålla sig undan.

— Tack, sade springpojken. Och så ett visitkort.

Han fick sitt visitkort, och så surrade det vidare i kupan.

Jaså, hon skulle gifva sig...

Några dagar senare mötte jag henne i korridoren. Hon stannade och räckte fram en liten späd hand. Hon ville tacka så mycket för den fina gåfvan.

Jag hade ingen aning om hvad gåfvan kommit att bli eller till hur mycket skramlingsbössan kunnat räcka, men jag måste ju stå för visitkortet, och lyckönskade tillbaka.

Och så lyste det väl andra gången.

Städerskan ref hvarje dag ett blad af väggalmanackan och i den mån man aflägsnade sig från senaste aflöningsdagen, närmade man sig den nästa. Så tillvaron var ju icke alldeles stillastående, och man seglade så godt man kunde från fyr till fyr.

Och hon — där i tunna, ljusa blusen, hon skulle snart slippa ut ur kupan. Jag såg

Hanna Andersson.

Ulrika Andersson.

Sophie Cysch.

Hilma Palmgren.

På Sabbatsbergs sjukhus afled nyligen en af hufvudstadens mera kända kvinnliga pedagoger, lärarinnan vid Kungsholms folkskola, fröken HANNA ANDERSSON. Hon var vid sin död 53 år gammal och hade i 28 år varit anställd vid Kungsholmsskolan. Som man kan tycka, rycktes hon alltför tidigt bort från sina många värf. Ty otaliga voro de uppdrag, som anförtroddes henne utanför hennes egentliga verksamhetsfält. Man förstod att taga vara på hennes allmänt erkända rikedom på goda uppslag samt stora arbetsförmåga. Biblioteksverksamheten inom skolan har hon ägnat en stor del af sina krafter och flera förtroendeuppdrag ha i samband med denna verksamhet fallit på hennes lott.

Som ordförande i Kvinnoklubben sedan 25 år och medlem af dess styrelse sedan 28 hade Hanna Andersson skänkt denna lifskraftiga förening sin varma kärlek och omtanke och hon var också mycket uppburen af dess medlemmar. Hanna Andersson var en fin och varmhjärtad personlighet, aktad af sina kolleger, älskad och beundrad af sina elever och den stora vänkretsen. Glad och god gick hon fram sin väg, och alla partier stod hon öfver, allestädes sökande efter ädla motiv. Vidare andliga vyer, större tolerans gent emot hvarandra, större lifsglädje var hvad hon önskade, speciellt för sitt eget kön. Och så önskade hon se olika yrkesgrupper sammanförda, såsom fallet är i Kvinnoklubben, för att ensidighetens fara måtte kunna undvikas. Och hon trodde på en solidaritetskänsla, mäktig nog att strömma genom de olika samhällslagren och nedbryta fördomar och skrankor, nationellt enande alla.

Fru Ulrika Andersson, änka sedan 1908 efter den gamle vördnadsvärde riksdagsmannen Anders Andersson i Intagan, fyllde den 19 mars 85 år. Sällspordt duglig husmoder, med en arbetskraft som få, öm och omtänksam maka och moder, hör hon till de kvinnor, som ha en lång arbetsdag bakom sig och som förvisso använt den väl. Redan vid 17 år ingick hon äktenskap

.....
 henne ibland, när jag vred mig mot ljuset. Nu såg jag henne nog verkligen ibland. Ja, hon var väl glad nu. Att ha utsikt till ett eget stycke lif i stället för detta. Snart skulle hon slippa att hvarje morgon på precis samma klockslag i precis samma gat-hörn möta precis samma människor, som rörde sig på precis samma sätt. Dansade inte hennes händer öfver tangenterna, medan hon knackade af de återstående sekunderna?

Det måtte ha varit söndag igen och lyst för tredje och sista gången, ty en morgon var hennes fönster på något sätt annorlunda. Jag märkte först inte hur. Men till slut såg jag, att hon inte var där. Inte nästa dag heller. Nej, naturligtvis. Hon hade suttit troget kvar och spelat på sin maskin in i det sista — hade jag verkligen i någon vrå af mitt medvetande undrat något om utstyrel och bosättning? — och nu hade frihetens och det egna hemmets gyllene timma ingått. Ingenting kunde vara naturligare. Och inte kunde jag mena, att jag saknade någon, som jag nätt och jämt kände, och med hvilken jag blott bytt några visitkortsord? Eländigt, att man skall vara

med sin härofvän omnämnde make och fick med honom sammanleva i 58 lyckliga år. Under hela denna tid hade hon rika tillfällen visa hvad hon dugde till som maka, moder och husmoder. Det stora landthushållet kräfde skicklighet och mycken omtanke och då mannen under många år långa tider vistades vid riksdagen, föll det på hennes lott att öfvervaka allt sådant arbete, som annars tillkommer husbonden. — Som maka och moder torde hon höra till dem, som äro ett efterföljansvärdt föredöme för sina likar. Därför går ock på den gamlas högtidsdag hennes närmaste tankar till henne med den varmaste tacksamhet och kärlek.

"Den svenska Judic", som Sophie Cysch, född Wiberg, kallades under sin glansid, har i dagarna aflidit i en ålder af 69 år. Teaterbesökare af den äldre generationen minnas Sophie Wiberg som Niniche och Sköna Helena, då hon i slutet på 70- och början på 80-talet drog hela Stockholm till Mindre teatern. Den uppburna skådespelerskan fick ett tragiskt slut. Hon dog i armod och hennes sista tid förmörkades af sinnessjukdom.

Fru Hilma Palmgren, Nässjö, som i dagarna fyller 52 år, är en stark och god kraft i arbetet för de fattiga och mindre lyckligt lottade i det samhälle där hon bor. Gift med komministern C. M. Palmgren är fru Palmgren först och främst det egna hemmets värdarinna och husmor, men är dessutom sedan sex år en duktig ordförande i föreningen "Julotomarna". I år — dyrtidsvintern 1917 — beklädde denna förening till julen med skor och kläder ej mindre än 70 barn. Förutom detta arbete är det nog ett och annat af lifvets undangömda bekymmer och lidanden som fru Palmgren skingrat och undanröjt kanske just då det bäst behöfdes — med den verkligt goda och barmhärtiga människans medkänsla för dem, som ej sitta vid lifvets dukade bord.

ett sådant vanedjur. Bara för att jag var van vid en ljus sidenblus och ett par små fladdrande händer bakom en rätt anlupen kontorsruta, så kände jag mig liksom bortkommen när nu den hittills alldagliga milda kryddan saknades.

Lycka till! tänkte jag. Låt nu fingrarna fladdra lika flinkt och träffsäkert öfver bestyren på det fält, som du skall försöka att med verklighetens rämärken afhägnas från drömmarnes rike. Må du bli lika lycklig, som du säkert känner dig i din förväntan!

Ännu ett par almanacksblad föllo från tidens träd. Morgonposten bragte ett visitkortskuert.

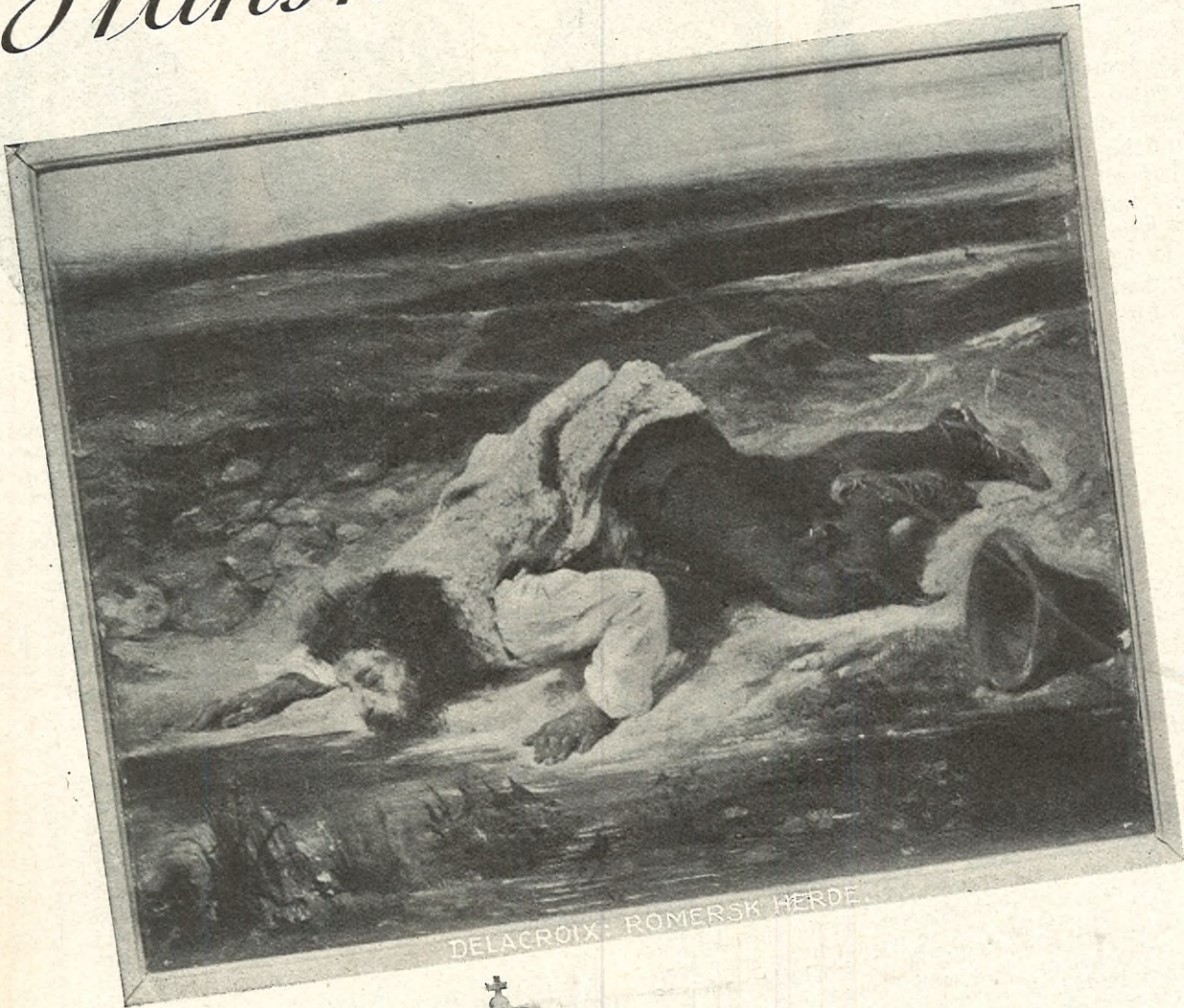
Hvem i all världen...? Stilen var mig alldeles obekant, och jag kunde inte räkna ut någon anledning för känd eller okänd att skicka mig ett visitkort. Och som vanligt i sådana fall tillgrip jag blott liksom med själföfvervinnelse den närmast liggande utvägen till gåtans lösning: att se efter hvad kuverlet innehöll.

Ett tack från fru Mia och herr Erik... Hvem i all världen?

(Forts. sid. 226.)

Fransk kunst på

DELACROIX: ROMERSK HERDE

MILLET: VEDRUGET

MORISOT: LANDSKAP

GERARD: PORTRÄTT AF DROTTNING DESIDERIA

GAUGUIN: DEKORATIVT LANDSKAP

Nationalmuseum.

AREN OCH DÖDEN.

MED SOLFJÄDERN.

COURBET: DEN VACKRA IRLÄNDSKAN.

ETSNING.

COROT: BADANDE KVINNOR.

GERARD: PORTRÄTT AF KONUNG CARL XIV JOHAN.

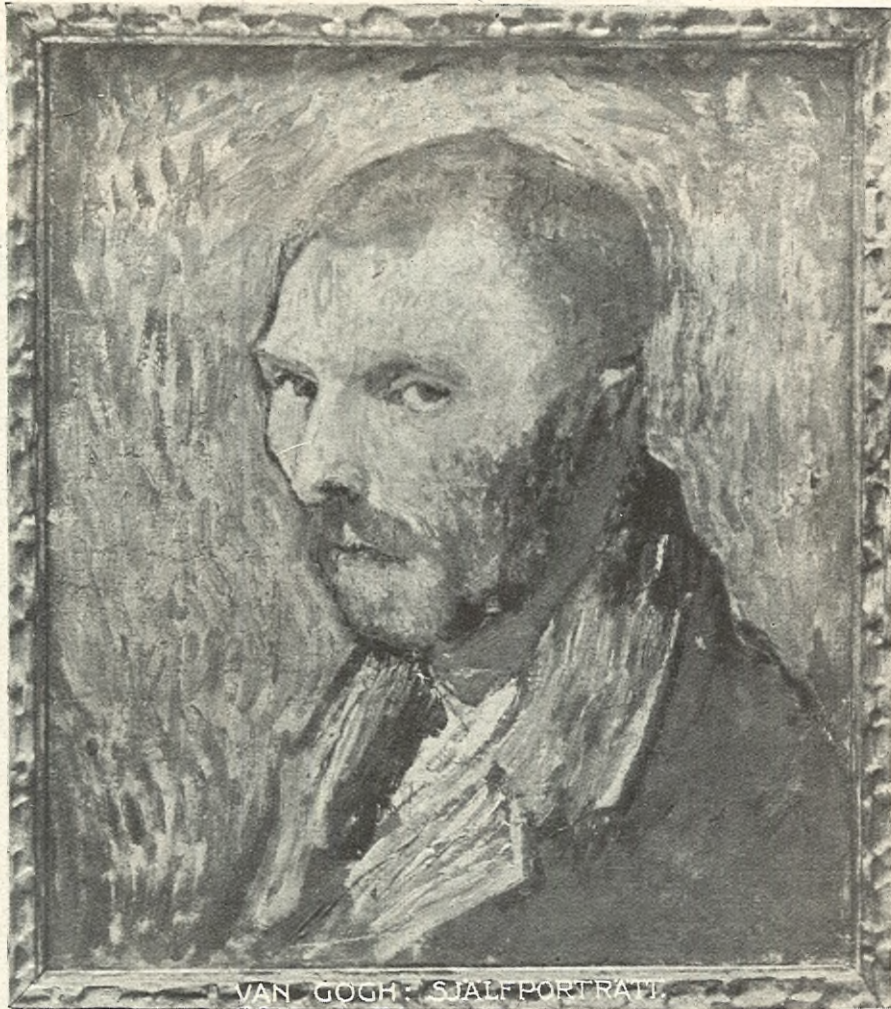
Herregud, att man kunde vara så dum! Blusen, naturligtvis! Hon var gift nu. I hamn. En rädd liten fågel, kanske, liten smula rädd, men så lycklig. Tja, det är ju alltid med ett visst vemod man ser dem, särskildt de veka och späda. Ty lifvet är hårdt.

Jaså, hon var gift nu. Bunden vid mer än hon visste, men i hvarje fall fri från Remington. Ja, lycka till då!

Och nu skulle det väl snart dyka upp en annan blus, och en frisy af annan silhuett, och ett par händer af annat temperament i det fönster, som varit hennes.

Jag såg ditöfver, d. v. s. vände ögonen ditåt, allt var sig likt.

Men hvad vill detta säga? Det var sig för likt. Det var sig alldeles likt. Där s att hon ju! Samma blus, samma fladdrande, mjälla händer, samma omsorgsfullt konstrika frisy.

VAN GOGH: SJÄLFPORTRÄTT.

En underlig besvikenhet slog ned på mig.

Ja—så, på det viset!

Så förvånades jag öfver mig själf. Hade jag verkligen omedvetet suttit här och väntat på hennes sluffiga utflygande och gladt mig åt befrielsen?

Till att börja med hade jag ju inte med saken att skaffa.

Och så var det ju ett särdeles naturligt och tidsenligt arrangemang.

Ätminstone tidsenligt.

Men likafullt, det var synd på något vackert, som jag gått och spunnit på utan att veta det...

Lustigt med såna där atavistiska spökerier från en klangbotten, hvars tillvaro man knappt anade, förrän en chock skräller till i den.

Jaså — ja, lycka till i alla fall, stackars liten!

CÉZANNE: TALTET.

SEURAT: MODELLERNA.

PISSARO: PONT NEUF I PARIS.

MILLET: EN VINDSTÖT.

Nya linjer för vår grönsaksodling.

Lägg fröet i rättan jord, i rättan tid och gif det rättan vård!

TIDERNA FÖRÄNDRAS OCH VI MED dem, säger ordspråket. Ingenting är sannare, när det gäller vårt sätt att se på grönsaker. Före 1914 ansågs i vida kretsar att grönsaker var lyx; numera finnas väl ej många, som ej betrakta dem som mat och som riktigt god och närande mat till på köpet. På smörgåsbordet ser man nog mera sällan njursautéer, småbiffar, prinskorvar och dylikt; allt det där är borta och i stället åter husfadern med god smak både rödbetsbiff, palsternackslåda och fyllda jordärtskockor. Det hade han nog förut rynkat på näsan åt. Ännu en synnerligen beaktansvärd vana ha vi fått: vi förs ta fram vårt bästa silfver och porslin, skruva oss i brokade kläder — och bjuda våra vänner på tre rätter mat. Det förefaller mig ibland, som om mina vänner bjuda mig numera för att njuta af deras spirituella konversation i stället för de tidigare attackerna på min matsmältningens förmåga. Man kan t. o. m. bjuda sin chef på tre rätter mat utan att riskera sin stolta karriär!

Vi börja också bli entusiaster. Det sista, som länder vår glöd och eldar vår fantasi, är den storartade grönsaksodling, som skall skåda dagens ljus i sommar. Stat och kommun och enskilda upplåta både lika och olika jordtomter gratis eller mot minimal hyra. Föreningar skänka utsäde. Allt skall odlas. Jag kan inte låta bli att tänka på gossen i folkträngseln. "Herrn," ropade han till sin skallige granne, medan de väntade en krönt person, "herrn, sätt på sig hatten; öfverallt där hans majestät ser en kal fläck, bygger han strax en kyrka." På samma sätt vill folk göra köksträdgårdar hvar de se en kal bergknalle. En tidning i England ger sina läsare följande förnuftiga maning: "Don't grow potatoes, where no potatoes grow!"

Vi måste betänka, att vi hittills aldrig producerat vårt eget köksväxtfrö, utan alltid importerat detsamma. Vi måste betänka, att de länder, som hittills förselt oss med dylika varor, nu ej längre kunna göra det. Vi måste också betänka, att en massa saker som fäderna odlade, t. ex. bruna bönor, gula ärter, m. m. ha vi, sena tiders barn, i vår stora lättja köpt från grannarna. I stället för att odla potatis i det ändlösa Småland, så ha vi importerat majs. Vi äro som barn, som ej lärt att klä sig själfva, och så finna vi en dag att både mamman och amman ha gått ut och låta oss klara oss efter bästa förmåga. Det är inte nog med entusiasm och fritt upplåta jordlotter, vi behöfva också utsäde och sundt förnuft. Vi måste se till, att vårt frö kommer i rättan jord, i rättan tid och sedan får rättan skötsel.

Vår grönsaksodling måste få ett handtag så att den sedermera, under kommande fredsår kan stå sig i konkurrensen med den billiga tyska potatisen m. m. Enbart patriotism kan nog ej hindra oss att köpa goda varor af utländskt ursprung till billiga priser. Vi måste lära oss frambringa bättre varor till billigare priser än utlänningarna. Vi få inte se saken utesulfande ur synpunkten af ett tillfälligt nödläge. Vi måste se till att våra barn kunna få nytta af våra ansträngningar.

Hittills har det varit vanligt, att äfven de mest upplysta jordbrukare förvisat grönsakerna till ett fullständigt odugligt område. Olämpliga och otillräckliga gödningsämnen ha lämnats; arbetskraft har ansetts onödig

att bestå. Resultatet har icke varit lysande, men då säger man: trädgårdsskötsel lönar sig aldrig. Det där är missförhållanden, som måste rådås bot för.

Vårt utsäde är för knappt och våra grönsaksbehof för stora för att vi skulle våga någon risk. Vi måste taga ut köksväxterna på vår bästa åkerareal. Endast odla hvad vi veta passar på orten, vare sig detta är bruna bönor, hvita bönor, turska bönor, bondbönor, eller ärter eller morötter eller något annat. Marken måste beredas vetenskapligt, så som den moderna landmannen öfver hufvudtaget bereder sin jord. Där måste sås med de modernaste maskiner, köras med hästräfsa mellan raderna, skördas och bevaras så väl som möjligt. Först då få både producenter och konsumenter ekonomisk valuta ur trädgårdsväxterna.

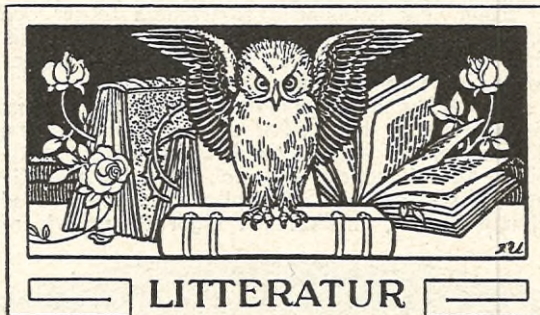
Alla små jordlotter i och kring släderna skulle brukas enligt intensivt system. D. v. s. man skulle lägga an på ett genom konstlade medel få så många och så stora skördar som möjligt. Ty vi behöfva också tidiga grönsaker, och eftersom vi ha frön till gurkor och meloner böra vi ej försumma dem. Inte ha de samma näringsvärde som fläsk; men de ha sina förtjänster ändå.

Så vill jag lägga eder alla på hjärtat: tiden är ond och trädgårdsutsädet är knappt: så ej i edra trädgårdar sådana som ni vet ej växer där. Sälj eller gif bort sådant frö till någon lyckligare lottad! Ni spar eder själfva en förgelse och tillför landet en större kvantitet mat.

Tag sedan vara på allt! Torka och konservera allt som duger, inte bara så godt ni kan, utan så väl det öfver hufvudtaget kan göras. Hvad ni inte med bästa vilja i världen kan nyttja, gif till djuren.

Tidens lösen är producera. Men odla saker med förstånd och sundt förnuft!

ESSED.

Böcker för konfirmationsungdom.

DET VORE VERKLIGEN ATT BEKLAGA, OM föräldrar eller andra personer, som vilja gifva de unga en vacker och värdefull bok till konfirmationen, ginge förbi *Ungdomsboken*, utgifven af pastorerna Sam. Thysell och Harald Akselson. (Svenska Kyrkans diakonistyrelsens bokförlag.) Där möta oss, utom utgifvarna, hvilkas ledande ställning inom den kyrkliga ungdomsrörelsen torde vara allmänt känd, och hvilka ha hedern af den förträffliga planläggningen af arbetet, åtskilliga af de främsta krafterna på det kyrkliga området, såsom hofpred. J. Källander, kyrkoh. E. Berglund och J. Melander samt pastor A. Lutteman. Och hvad som är vida mer betydelsefullt, samtliga författare ha lyckats att i de af stark koncentration präglade uppsatserna få in något af det allra bästa i sin begåfning och personlighet. Mycket af just det, som en god far eller mor skulle vilja ha sagt till sina unga vid denna vändpunkt i deras lif, då sinnet ofta är så vekt och mottagligt, ger boken här uttryck åt. Läs t. ex. E. Berglunds värma och vidsynta *Hvad tro är*, så ägnad att verka på en gång befriande och fördjupande på unga sinnen, som skälfa inför tanken på löften och trosbekännelse, *Nöden i världen* och *Dina pengar* af A. Lutteman, hvilka öppna vida perspektiv ut öfver den enskildas ansvar inom samhället, eller de allvarligt manande ord kyrkoherde H. Isberg uttalar i uppsatserna *Ditt hem* och *En god kamrat*. Vackra reproduktioner af framstå-

ende konstnärers taflor förhöja liksom den smakfulla utstyrelsen för öfrigt bokens värde.

Ungaomsboken föregger i ej mindre än tre upplagor: en billighetsupplaga (utan illustrationer) till 45 och 75 öre, en normalupplaga till 1 kr., 1 kr. 50 öre och 3 kr. samt slutligen en praktupplaga till 5 kr.

Ett annat arbete som säkert kommer att finna väg till många tusende svenska hem, är den samling psalmer och sånger, som utkommit på Diakonistyrelsens förlag under titeln *Kyrklig sång*. Det lilla häftet, hvilket föreligger till det laga priset 50 öre, rymmer såväl en del gärna sjungna äldre och nyare svenska psalmer och sånger som åtskilliga mindre kända översättningar af norska, danska och finsk-svenska psalmer af stort värde. Här möter man N. Beskows gripande missionssalm, *Väldigt går ett rop* och hans af den ljusaste Guds-rikes troburna Ack, saliga dag, som i hoppet vi bida, J. A. Eklunds *Fädernas Kyrka*, S. Gabrielsons poesifyllda *Det spirar i Guds örtagård* *En blommas skär och blid* och E. Liedgrens kärnfulla och djupa *Fader du hvars hjärta gömmer Helighet* som allting dömer. Tryggt torde man kunna påstå att översättningarna i många fall stå lika högt som originalen, och med afseende på en af dem, *Wexels härliga "Saa vide omland, som sol mon gaa Ei menneskesjæler af finde, som Herrens naade ei ved at naa, naar hjerter ham gjerne vil vinde,"* gör man sig säkert ej skyldig till öfverdrift, om man påstår, att översättaren O. Mannström, klarare och med större konstnärlig kraft än författaren själf fått fram grundtanken i psalmen. Hvad man skulle vilja anmärka mot samlingen är att en del svagare alster af t. ex. L. S. B. E.-g och Anna Olander tagits med.

I *Lifvets rikedom* har O. Mannström samlat en del föredrag från ungdomsmöten. De äro alla präglade icke blott af värme och idealitet utan också af en viss förståelse af tiden och af dess frågor, och de bilda ur kulturhistorien med hvilka författaren belyser de religiösa och etiska sanningarna förläna framställningen ett drag af konkretion, som är särskildt ägnadt att tilltala ungdom.

De föräldrar slutligen, hvilka vilja gifva sina unga en diktsamling till konfirmationen, skulle jag vilja hänvisa till Jeanna Oterdahls sista bok, *Några dikter*. Den anspråklösa titeln och förnämligt enkla utstyrelsen bidraga kanske till att det lilla häftet försvinner bland mängden böcker på boklädsdisken. Detta är skada, ty boken lämpar sig särskildt väl till gifva åt en ung människa. Jeanna Oterdahl har nämligen en säregen förmåga att på ett på en gång stillsamt, försynt och etiskt uppfordrande sätt gripa tag i den ungas själ och få henne att lyssna. I författarinans både af barnlig innerlighet och djupa religiösa erfarenheter präglade lilla cykel *Andakt* kunna de unga bära fram sin bärande längtan, sin hunger och först efter rättfärdighet. Just därför att Jeanna Oterdahl upptäckt alla de rika möjligheterna hos sextonåringen, kan hon tala till henne så, som hon gör i en af de skäraste dikter vår tids litteratur äger, *Till en sextonåring*.

I natt ha körsbärsträden gått i blom, och tusenden af unga möjligheter till julitidens röda rikedom stå hvita mot en hög och drömlå eter.

I denna morgon, rosigt ung och sval, bor än din själ, mitt barn. — Men sol skall stiga och med försvinnande minuters tal skall dagen växa och till lif dig viga.

Till lif! — det klingar stolt. Men vemodfull för dina skira fjärilsvingar ber jag. I deras glans af azurblått och gull ej minsta stänk af fläckar ännu ser jag.

Jag vill ej värna dig för dåd och dust för tviflets ve och gäckad lyckas sveda. Jag unnar dig en dag af kamp och lust — men om jag kunde, barn, jag ville breda

kring dina psykevingar, öm och stark, fast du ej vet det, mina båda händer till skydd för gifter från en pestsjuk mark och gnistors spel från halfförtärda bränder.

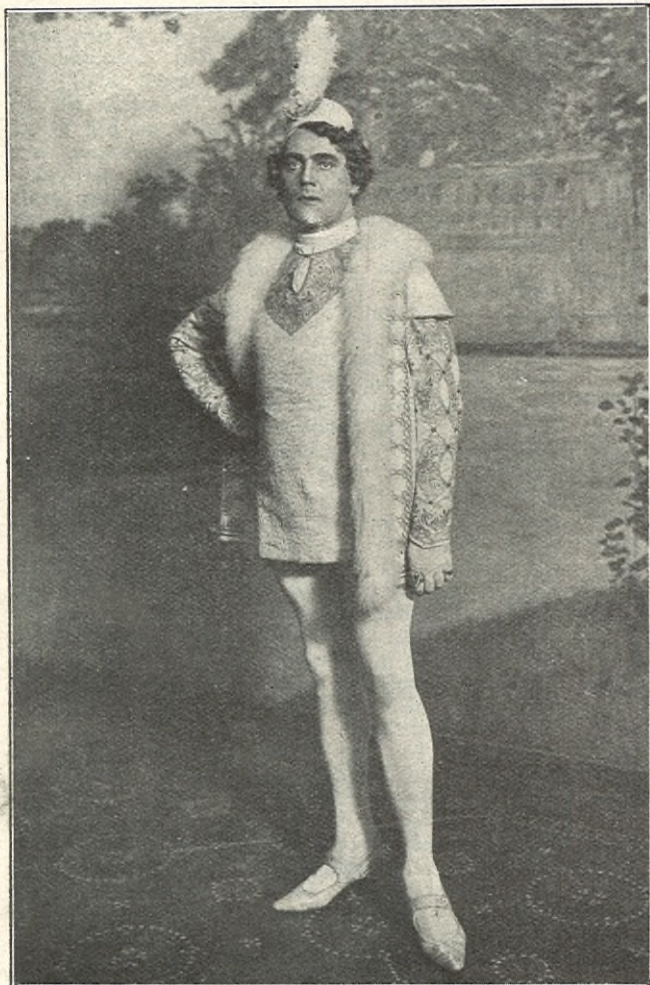
Jag ville se dem växa, se dem få en bärkraft, större än den nu de vunnit, att lyfta dig emot din morgons blå, daggstänkta Eden, då din morgon svunnit.

Men, ack, min svaga hand ej räcker till att värna, barn, ditt vingpårs lätta skärhet! Och hvad förmår jag mer, trots allt jag vill, än bedja om två andra händers närhet.

MARIE LOUISE GAGNER.

Från scenen och estraden

Anders de Wahl som prinsen i "Det var en gång" på Dramatiska teatern. Almberg & Preinitz foto.

alla sinnen, som ännu icke tappat förmågan att njuta af ursprungsfrisk poesi.

Drachmanns frodiga skapar-gåfva gaf visserligen sitt yppersta på andra områden än det dramatiska, men äfven där nådde han långt, när han fick förmåla sin lyriska värme och flykt med ett dramatiskt motiv. Och sagan om den elaka prinsessan, som betvangs och tändes af den unge äfventyrsprinsen var ett sådant. Hans kollega H. C. Andersen bl. a. tillhandahöll honom själva sagostoffet, men hans egen vidtfamnande fantasi bröt gränserna och byggde huset på en bredare grund samt försåg det med flera våningar.

Anders de Wahls utförande af prinsens roll är fullständigt medryckande; lyrisk flamma och sagans äfventyrsskimmer bli till en djup, varm ton i hans framställning, hvartill kommer en fysisk vitalitet, som ej ett ögonblick sacker af. Fru Bosses sturska och näbbiga rokokoprinsessa förtjänar jämväl det högsta beröm både ur spelets och apparitionens synpunkt, som fattarens ödmjuka och kufvade hustru ger hon däremot inte illusion i samma grad. Dråplig är herr Personnes fjantige sagokung, full af kraft och saftigt äfventyrsllynne hr Nilssons väpnare och hurtig och frisk fru Zanderholms fäbursstärna. De små hofdammerna à la nickande porslindockor ge åt sagospelet dess utprägladt preciosa stil, deras roliga plastik, inöfvad af fru

Herr Niska som Franz Schubert och fröken Wifstrand som Hannerl i "Jungfruburen" på Oscarsteatern. Jæger foto.

KONSERTFORENINGEN FORTSÄTTER ATT för hufvudstadspubliken klarlägga de stora Brahmsverkens innehåll, och ingen torde kunna bestrida, att de skönhetsvärden och de yttringar af spontan och glödande livsvilja samt den rena evighetsträngtan, som strömma ur den store mästarens skapelser, ha en mission att fylla, särskildt i närvarande tid och gentemot dagens svenskar, hvilka i många fall behöfva den stora konstens uppräckning för att ej bli helt försumpade i kampen för mera krassa mål.

En återuppenbarelse af fru Cally Monrads besjälade romanssång är också att inregistrera bland de senaste musikhändelserna. Fru Monrads artistskap är på det hela taget oberördt af årens slitning — där finnas ännu inga gulnade blad i hennes konsts melodiskt susande hagar. Pianisten Karl Nissen, som äfven medverkat vid ett par Brahmskonserter, skötte pianoleadsagningen och bidrog äfven han till den utsökta konstnifningen.

Nu har Dramatiska teatern utan tvifvel fått sitt stora succésprogram för detta spelår. Det låg förborgadt i Holger Drachmanns sagokomedii "Det var en gång", hvilken i sin återuppståndna rokokofägring, sin smältande lyrik, understödd af P. E. Lange-Müllers melodiosa och hjärtliga musik, och sin skälmiska sagostämning drog eröfrande in i

Raphael, må ej heller glömmas, och så de glänsande sceninteriorerna, af hvilka den månbelysta sängkammerinteriören torde taga priset i fråga om harmoniskt samstämda färger och linjer. En finare och intelligentare regikonst än den herr Gustaf Linden här ådagalägger torde man få söka länge efter.

En vacker och vemodig kärlekssaga i Franz Schuberts lif har gifvit ett par företagsamma Wienlibrettister och en habil Wienmusiker anledning att skapa ett sångspel, "Das Dreimäderlhaus", på svenska otympligt återgifvet med "Jungfruburen", hvilket nu utgör ett repertoar-

stycke på Oscarsteatern. Det hela är en poetiskt intagande tidsbild från det gamla Wien — ett och annat operett-tric ingår visserligen, men skadar inte stämningen i någon afsevärd mån — och spelas med värme och finhet af hr Niska (Schubert) och fröken Wifstrand, hvilken framställer den unga borgardottern, som blef en öm episod i den store, men skygge musikerns lif. Herr Ringvall som kejsarlig kristallglasmakare är en naggande god karaktärsstudie i den humoristiska stilen. De intagande Schubertska melodierna och den särdeles stilltrogna uppsättningen i fråga om dräkter och interiörer bidraga att skänka sångspelet en gammaldags naiv charme, som publiken också glädjande nog, synes äga sinne för.

Vasateaterns senaste franska fars heter "Fru Marjolins gudson" och har till författare Maurice Hennequin och Pierre Weber. Ehuru kriget bildar handlingens bakgrund finns det ingenting som har med kampens allvar att skaffa — det hela utgör en kedja af komiska situationer, fyndigt anbringade som fransmän kunna, men utan esprit i dialogen. Det är förvecklingarna och de spelandes förmåga att utnyttja dem, som framkalla munterheten i salongen. Och att skraffet åt Fru Marjolins gudson kommer att eka länge inom Vasateaterns väggar, därför sörja paret Winnerstrand, fru Christierson och hr Hedlund med känd talang.

ARIEL.

Prinsessans sängkammare i sagokomedien "Det var en gång". På divanen Prinsessan, fru Bosse. Almberg & Preinitz foto.

IDUNS

ärade kvartalsprenumeranter

erinras vördsamt om vikten af att ofördröjligen förnya prenumerationen. Därigenom undvikas afbrott i tidningens regelbundna expedition. Idun kostar för årets tre återstående kvartal Kr. 5:80 och för ett kvartal Kr. 2:—.

Iduns Expedition.

Recept å välling af Svalöfs Kornflingor.

- 1 kkp. kornflingor
- 1/2 liter vatten
- 1 1/2 liter mjölk
- 1 tsk. salt
- 1 tsk. socker.

Beredning: Kornflingorna sätas på i kallt vatten och få koka 6—7 minuter. Mjölkens kokas upp och tillsättes jämte saltet och sockret, hvarefter vällingen ytterligare får koka i 10 minuter.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.
FORSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 1—7 APRIL 1917.
SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; biff af svinfilé med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te med majsenskaka. Middag: Färserad sjötunga i rulader med falsk holländaise; lammnossetter med dvärgpotatis och tryffelsås; kokta jordärtskockor med rördt smör; katrinplommonsufflé.
MÅNDAG. Frukost: smörgåsbord; hafremjölsvälling; stekt sill

NYA WERMLANDS-TIDNINGEN
Etabl. 1850 Karlstad Etabl. 1856
Rikstelefon namnanrop Länstidningen
Värmlands enda dagliga tidning.

Behagliga och välgörande äro

GAHNS

runda tvålar:

- Lavendeltvål
- Hafremjöltvål
- Tallbarrstvål

med grädder och lök samt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Korfkaka med smält smör och lingon; nyponsoppa med grädder och skorpor.

TISDAG (Fettisdag). Frukost: Smörgåsbord; uppstekt korfkaka (rester från måndag) med lingon; mjölk; kaffe eller te. Middag: Strömmingsflundror med potatismos; semlor med mjölk.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling med katrinplommonkompott; stekta ägg på hvetebrod; mjölk; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Nudelgratin med glaserade morötter och kokt brysselkål; blandad frukt med maräng.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt stångkorf med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te. Mid-

dag: Ärtor med fläsk; plättar med sylt.

FREDAG (Långfredag). Frukost: Smörgåsbord; biffstek med potatis; mjölk; kaffe eller te med gifflar. Middag: Vegetarisk grönkål; grillerad laxrygg med korintsås och potatis; apelsinkaka med apelsinsås.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; lax med äggstanning (rester från fredag) och potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt fläskkorf med stufvade turska bönor; rabarberkräm med mjölk.

RECEPT:

Majsenakaka. 250 gr. fint smör, 4 hela ägg, 220 gr. strösocker, 200 gr. majsensmjöl, 2 äggulor, 1/2 tsk. finrivet citronskal, 1 knivsudd hjorthornssalt.

Till pannan: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Smöret tvättas och röres till vitt skum. I smöret inarbetas efter hvartannat de hela äggen, och till hvarje ägg en rågad matsked af sockret och lika mycket af majsensmjölet. (För hvarje ägg, som tillsättes, röres smeten 5 min.). Massan röres därefter 15 min. Resten af majsensmjölet röres väl med äggulorna och hjorthornssaltet samt tillsättes i smeten jämte det fint rivna citronskalet. Massan hålles i smord och brödbeströdd form och gräddas omkr. 1/2 tim. i ej för varm ugn.

Färserad sjötunga i rulader (f. 6 pers.) 3 sjötungor på omkring 4 hg. st., 10 gr. salt, fiskfärs 4 hg. = 150 gr. skrapadt fiskkött, 75 gr. smör, 10 gr. mjöl 1 1/2—2 dcl. grädder, 1 ägg, 2 tsk. salt, 1/2 tsk. socker, 1/4 tsk. hvitpeppar, 1 tryffel.

Till kokning: 1 1/2 msk. smör (30 gr.), fiskbuljong.

Till garnering: holländaise kräftsås, 2 tryffel, persilja, 12 kräft- eller räkstjärtar.

Beredning: Sjötungorna renas och filerna skäras försiktigt från benet. De läggas med skinnsidan mot en skärbräda och köttet skäres från skinnet. De klappas därefter ut med en fuktig köttklubb, ingnidas med salt och få ligga på hvarandra ett par tim. Fiskfärsen blandas med den i fina strimlor skurna tryffeln. Filerna torkas änyo med fiskhandduk, putsas af och be-täckas på innersidorna med ett tunnt lager fiskfärs. De rullas ihop med färsidan inåt och ställas tätt intill hvarandra i en låg kastrull med flat botten, smord med det kalla smöret. Den färs, som sticker fram vid öfre ändan slätas af med en sked, doppad i ljunt vatten. Så mycket fiskbuljong spädes på, att det står nätt och jämt öfver ruladerna, locket lägges på kastrullen, som sättes in i ordinar ugnsvärme, och ruladerna få koka färdiga omkr. 20—25 min. Uppläggas med hålslef på varmt fat och få rinna af. På ett rundt fat, helst af silver, hålles säsen och ruladerna ställas i en ring därpå. Garneras med den finskurna tryffeln, persilja, kräft- och räkstjärtar.

Lammnossetter (f. 6 pers.). 750 gr. lammfilé, 2 tsk. salt (10 gr.), 1/2 tsk. hvitpeppar, 1 1/2 hg. späck, 3 msk. smör (60 gr.), 3 dcl. buljong.

Till garnering: 1 hg. gåslever, 1 burk sparris (1/4 liter) 1/2 liter dvärgpotatis.

Beredning: Filerna skäras i 12 skifvor, hvilka utklappas lätt, ingnidas med kryddorna, rullas ihop och lindas in i tunnt skurna späckskifvor. De brynas i smöret, spädas med den kokande buljongen och få steka med lätt lock omkr. 45 min. Späckskifvorna tagas bort och nosetterna ställas i krans på rundt serveringsfat och på hvarje nosett lägges en skifva gåslever. På midten af fatet lägges sparrisen, upphettad i vattenbad, rundt omkring lägges dvärgpotatisen. Anrättningen garneras med persilja och serveras med tryffelsås.

Katrinplommonsufflé (f. 6 pers.). 175 gr. fina katrinplommon, 75 gr. fina, torkade aprikoser, 4 dcl. vatten, 125 gr. strösocker, 5 äggvitor.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.).

Beredning: Katrinplommon och aprikoser sköljas väl i ljunt vatten. Ploommonen påsätts i det kalla vattnet och få koka till hälften mjuka, då aprikoserna lägges och frukten får koka mjuk, men ej falla sönder. Den upphålles i durkslag och får afrinna. Ploommonen urkärnas, hälften af kärnorna krossas i stenmortel och mandlarna hackas fint tillsammans med fruktköttet och aprikoserna i hackläda. Frukten blandas därefter väl med sockret, och de till hårdt skum slagna äggvitorna nedsätteras försiktigt. Massan slås i smord pajform och gräddas i ordinar ugnsvärme omkr. 1/2 tim. Serveras genast ur formen med vispad grädder.

Nudelgratin (f. 6 pers.). 3 dcl. nudel (125 gr.), 2 1/2 lit. vatten, 1 msk. salt (15 gr.), 3 msk. smör (60 gr.), 8 dcl. grädder, 2 tsk. salt, 1/4 tsk. hvitpeppar.

FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande af alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lätsmält fördrages det af den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet af största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tagas af såväl barn som vuxna.

Tillverkas af
APOTEKET VASENS DRUG-HANDELS LABORATORIUM, STOCKHOLM.

Originalflaskor om 500 gram, Pris Kronor 2.25

BILLIGT! - Finnas å alla apotek - BILLIGT!

Vid emaljmalning af husgerådssaker af trä, bleck, korgarbeten, blomkrukor m. m., bör alltid den bästa emalj-färgen användas. Ingen kan i hållbarhet och briljant ut-seende mäta sig med China-lack. Arsenikfri enligt nya giftstadga.

Erhålles hos alla färghand-lare. Fabrikanten: **Dorch, Bäcksin & Coos A.-B.**, Göteborg och Stockholm

ERHÅLLS
JÄSTMJÖL
ÖNLÖD KEM-TEKN-FABRIK

VANILLA-SOCKER
ÖNLÖD KEM-TEKN-FABRIK

Karlskoga praktiska läroverk för kvinnor

Sommarkursen. Skola f. utbildande av praktiskt dugande kvinnor, grundad 1898, börjar 15 maj. Skola för Allmänbildning, Husmodersskola, Väv- o. sömnadsskola. Kombinerad Folkhögskola och Landthushållsskola med stipendier. Erhållet 1:a pris för arbeten. Goda platser erbållas. Praktiska skolan för män och kvinnor börjar 1 nov. Prospekt mot dubbelt porto.
Adr.: Karlskoga. **JOH. LINDHOLM.**

Moderata dagbladet Jämtlands-Posten

i Östersund är ett utmärkt annonsorgan för den som vill träffa den burgna publiken vid Inlandsbanans omsättningskraftiga område. Begär direkt prisuppgift från
A.-B. Jämtlands-Postens Tryckeri, Östersund.
Rikstelefon 66.

Kurs 1 maj—31 juli/aug.

1. Huvudkurs
2. Husmodersskola
3. Övre avdelning

Ger ökad allmänbildning, även som förutbildning för vissa kvinnl. banor.

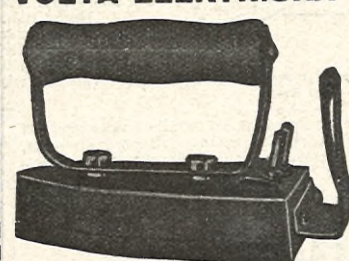
Många friplatser och stipendier. Prospekt adr. **Tärna.**

Hydrozon Salva

för sårader m. m.

VOLTA ELEKTRISKA VÄRMEAPPARATER

göra husmoderssysslan
:- lätt och angenäm :-

ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET VOLTA

ULVSUNDA PR STOCKHOLM

Besök vår utställning Birger Jarlsgatan 21.

Norrlands Landtmannatidning

Härnösand
Upplaga öfver 11,500 ex.
spridda inom Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.
Utmärkt annonsorgan.
Hög rabatt vid större annonsering.

Bästa ingredienser

vid smäbak förtjäna bli behandlade med bästa jäsningsmedlet. Gooda-Jästmjöl är bäst och pålitligast.
Säljes öfverallt i burkar å 15, 25 och 50 öre.

Handelsaktiebolaget **Sten Sjögren & Co.**

Brudstyrselar
såväl enkla som finare, samt Dam- och Branunderkläder ständigt på lager i

Helsingborgs Linneustyrslaffär, Malmö Rikstel. 48 12.

Prima Engelska Antracit, Hushållskol och Koks
ständigt på lager till lägsta dagspriser.

LAVENS KOLIMPORT-A.-B.
Tel. Allm. och Riks
Namnanrop: Lavéns Kolimport.

Har Ni ännu ej fått i kikaren

var de bästa och billigaste inköpen kunna göras, bör Ni lära känna vår firma. Vi sälja tusentals praktiska varor i goda kvaliteter. Priserna äro erkänt billiga. Sänd oss därför genast en provorder.
Åhlén & Holm, Stockholm.

MÖBBLER

av vår tillverkning kännetecknas av elegans, styrka o. prisbillighet!

CARLSSON & REICKE
Etabl. 1891. Möbleringsaffär Etabl. 1891.
G:la Kungsholmsbrogatan 13, STOCKHOLM.

Vägen till makt går ofta genom skönhets
hvar till främst bidrager Väckra Naglar
använd därför alltid:

SVAR

Nr 96. Om Marie-Ann verkligen är en »obetydlig li en stackare» har hon en betydlig grad af självkänedom; är hon det icke har hon en ingalunda obetydlig ödmjukhet. Som båda dessa egenskaper kanske just äro de, hvilka mannen med framtiden för sig kanske sätter mest värde på och har mesta glädjen af kan Marie-Ann lugnt utsetta dagen för bröllopet, ifall det beror på henne. Bepröfvad.

Nr 97. Skulle ni exempelvis inte kunna statera vid en teater. Det blir ju bara ett par timmars arbete per dag och ger alltid 2—2:50 per föreställning. Att komma in vid en teater i det syftet är inte så svårt och några storartade konstnärliga anlag behöfs inte för att kunna statera. Fru Vilhelmina.

Nr 98. Försök med pensionat-rörelse. Det behöfs inte stort kapital för att komma igång och det ger, trots all vecklagen, lysande resultat nu. Fru Vilhelmina.

Nr 99. För att komma in i ett lifförsäkringsbolag behöfs icke så mycket personliga rekommendationer. Lifförsäkringsbolagen skötas mera modernt och här gälla meritererna mera. Jag ser mycket ofta annonser om lediga platser på lifbolags kontor, men det torde nog vara svårt ändå, ty konkurrensen är säkerligen stor. Till Tyskland, frågar ni. Nu har ni ingenting där att göra, vänta till dess kriget är öfver. Fru Vilhelmina.

Nr 100. Slöjdskolan vid Nääs. Det torde vara rätt godt om platser. Fru Vilhelmina.

Nr 101. Ni bör naturligtvis annonsera i en norsk tidning, Tidens Tegn t. ex. Fru Vilhelmina.

Nr 102. Om ni är gift och har svårt att lämna hemmet, utan önskar hemarbete, har ni närmast att annonsera. Ni kan gå igenom en kurs i frihandsteckning från Hermods Korrespondens-Institut i Malmö. Det är lika god undervisning som muntlig, och har den fördelen att man får studera när man kan och har tid. Därför anses jag att det skulle särdeles lämpa sig för er. Fru Vilhelmina.

Nr 103. Sundsvall, Sollefftå. Hudiksvall m. fl. orter i Norrland. Sundsvalls Tidning är lämpligt annonserorgan. Fru Vilhelmina.

Nr 104. Min man, som själf är vid teatern, kan lämna er noggranna personliga upplysningar. Tillskrif mig under adress Iduns redaktion f. v. b. Fru Vilhelmina.

Nr 105. Örebro är en liflig och framåtgående stad, försök där! Fru Vilhelmina.

Nr 106. Kanske ni kan få renskrifning för någon författare eller afskrifning af roller för någon teater. Detta förutsätter dock att ni ej bor allt för långt utåt landet. Fru Vilhelmina.

Nr 107. Anmäl er i Allmänna Sjuksköterskehjemmet, Katrinaväg, 92. Li.

Nr 108. Med att eder bror är skrifven på egendomen, menar ni troligen att han lagfartit egendomen i sitt namn. Alltså kan ni i förhållande till omstående ej göra edert rätt gällande i annan och lämpligare form än att skaffa eder inteckningar i egendomen till det belopp ni har att fordra. Men ni bör väl tillse att de helst äro botenintekningar. Genom att då systarna hafva så välplacerade inteckningar kunna de alltid behålla egendomen, äfven om brodern skulle råka i konkurs. Ett annat sätt är att gemensamt lagfara hela egendomen och etablera ett s. k. samägandarrättsförhållande, då ni allesammans svara för fastigheten. Ifall ni själfva ej förstå saken, så är det bäst att rådfråga någon jurist ifråga om uppsättandet af handlingarna. Jurist.

Apelsinkaka (f. 8—10 pers.). 140 gr. socker, 5 gr. vaniljsocker, 5 1/2 ägg, 70 gr. hvetemjöl, 20 gr. potatismjöl, 90 gr. sötmandel, 3—4 apelsiner, 1 tsk. finrifvet citronskal.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor. Beredning: Sockret röres med 2 hela ägg, och 3 1/2 småningom tillsatta gulor till en lätt och lucker massa. Mjölet iröres litet i sänder jämte den rifna mandeln, rifna skallet af 2 apelsiner, citronskallet samt saften af 3 stora eller 4 små apelsiner. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna äggvitorna. Massan hälls i smord och brödbestrod form (formen fylles till hälften) och kakan gräddas i en varm ugn (omkr. 200°) i 40—50 min. Kakan uppstjälpes, får kallna, glaseras och dekoreras med apelsinklyftor, som rullats i socker samt med reine-claude och persikor om så önskas. — Kakan serveras med apelsinsås.

Apelsinsås (f. 8—10 pers.). 3 äggulor, 1 1/2 dcl. strösocker, 1 1/2 äggvita, 2 apelsiner, 1 citron, 2 1/2 dcl. tjock grädda. Beredning: Äggulorna och hälften af strösockret röras 20 min. Äggvitan slås till hårdt skum och där i arbetas resten af sockret. De båda blandningarna röras väl tillsammans och afsmakas med saften af 2 apelsiner samt det rifna skallet och saften af 1 citron. Sist iblandas den till hårdt skum slagna grädden. Serveras till apelsinkaka.

SASOLTVALEN
Försonar
aftonvettens ledsamheter.

Till formen: 1 msk. smör (20 gr.), 2 msk. riven parmesanost, 3 msk. stötta skorpor.

Beredning: Vattnet kokas upp med saltet i en rymlig kastrull, nudeln lägges i och får koka omkr. 15 min. Den upphälles i durkslag och vattnet får väl afriina. Smöret smältes i kastrullen, nudeln lägges i och grädden spådes på, litet i sänder, under det stufningen får koka 1 tim., hvarefter den afsmakas med kryddorna. En eldfast form smörjes med smör och bestros med stötta skorpor. Stufningen ihålles och öfverströses med osten och resten af de stötta skorpor. Anrättningen insättes i mycket varm ugn att gratineras omkr. 15 min. Serveras med glaserade morötter och kokt brusselskal.

Vegetarisk grönkål (f. 6 pers.). 2 medelstora stånd, grön- eller blåkål, 3 lit. vatten, 1 msk. salt (till förvällning), 2 lit. växtbuljong, 2 msk. smör (40 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), salt, hvitpeppar, socker, 1/2 tsk. stött känkål.

Beredning: Kålen, som bör vara frusen, lägges i vatten, så att isen drar ur. Den repas och förvälles (lägges i kokande saltadt vatten och får koka utan lock 15 min. Kålen lägges på sikt, spolas med kallt vatten och får rinna af väl. Den vrides i en duk, hackas fint, passerar och kokas i buljongen 1 tim. Smör och mjöl fräsas 2 min., soppan spådes på och får koka under rörning 5 min. Den afsmakas med kryddorna och serveras med kålstjälkarna, kokta i kokosmör. — De tjockaste kålstjälkarna förvälles, klappas in i en duk, skäras i 5 cm. långa bitar, hvilka rullas i mjöl, doppas i uppvispat ägg och därefter i stötta skorpor

Tänk på våren!

Barnen äro i behof af nya kläder!
Prenumerera nu genast på aprilkvartalet af

BARNGARDEROBEN

Illustrerad månadsledning för barnkläders förfärdigande. Stor dubbelsidig mönsterbilaga medföljer hvarje nummer gratis.

”BarngarderoBen” kostar för ett kvartal endast 90 öre. Aprilnumret utkommer i midten af april. Marsnumret erhålles porto-fritt mot 30 öre i frimärken.

IDUNS EXP. STOCKHOLM.

Nr 109. Vid ett blindinstitut får ni naturligtvis lära eder blindskrift. Visst kan ni förtjana på att undervisa blinda, allra helst som det är ondt om lärare på detta område. Fru Vilhelmina.

Nr 110. I dessa dagar är det oerhördt stor efterfrågan på hemarbete och tillgången motsvarar ingalunda efterfrågan. I Stockholm finns det en hel mängd affärer som önska få täcken hemstickade, men de vilja själfva utlämna materialet. En af dessa firmor är Levin Svensson, Humlegårdsgatan 9 och Rid-darhustorget. Men de äro alltid öfverlupna af efterfrågningar på arbete. Ett lämpligt arbete är emellertid hälsöm. Det är mycket modernt nu och inte svårt att lära. Om ni köper maskin från Singers (på mycket goda villkor) får ni fullständig lärdom gratis. Jag har en del personliga upplysningar att ge om denna sak och kan ni därför tillskriva mig under adr. Iduns red. f. v. b. Fru Vilhelmina.

Nr 111. Jag vet en person som köpt en tvättmaskin från fabriken Solidar i Karls-namn. Den kostade 35 kr. Den husmor som köpte den, tvättade utan hjälp en veckas tvätt. Hushållet bestod af 5 personer. Vid större tvätt, för t. ex. 4 veckor hade hon till hjälp en 14-årig flicka, som drog maskinen. Tillvägagångssättet vid tvätten var följande: Sedan kläderna legat i blöt öfver natten koktes de med gumman eller »stom-tens» tvättpulver innan de lades i maskinen. Efteråt koktes de återigen med vanlig asklut eller lutpulver. Äfven sköljningen af kläderna utfördes i maskinen. Ni kan äfven köpa tvättmaskiner från A.-B. Lindéns Hemmaskiner, Sundsvall. Ännu en 3:e tvättmaskin kan nämnas, äfven den pröfvad af en person, som omnämnd nedan. Denna tvättmaskin fanns ej i allmänna handeln men den tillverkas af snickaren K. Johansson, Fjögesta och kostar omkring 25 kr. Den består af en täckt trälåda med lock (omkr. 1 m. lång). Denna hvilas medels kugglager på en fot. Sådan tillverkas af gran med sidor och gafflar af hela bräder. Botten klädes inuti med zinkplåt. Hopfogningen sker medels s. k. gradning, hvarför lådan tätas jämförelsevis fullständigt. Vid arbetet hvalfves lådan med hjälp af en uppståående häfstång fram och åter. Där- under åltas kläderna dels genom vattnets strömning i lådan och dels genom de breda tvärsålar, hvarmed botten och lock äro försedda. Det verksamma momentet vid tvättningen är slätda ej gnidning — såsom hos flertalet andra apparater — utan sköljning. Denna verkar effektivt, alldenstund man kan och bör använda kokhett vatten, som med hjälp af såpa o. d. fullständigt upplöser vanliga smutsfläckar, 4 till 6 kg. kläder (torrvikt) kan åt gången nedläggas i apparaten.

Vid tvättning af handdukar och andra små persedlar kan satsen vara väsentligt större än då man har t. ex. lakan och dukar, som lätt snärja sig samman till en kompakt massa, i fall lådan blir för full. Bearbetningen af en sats tar 5—10 minuter, beroende på huru »hårdtvättad» den är. Någon eftertvättning för hand behöfs i regel ej. Naturligtvis är det äfven här en fördel,

om kläderna »legat i blöt» någon dag. Apparaten är afsedd att ersätta endast tvättningen för hand, och fastän den gör sitt arbete synnerligen väl är bykningen naturligtvis behöflig. Sköljningen kan, om man har god tillgång på vatten, med fördel utföras i densamma. En mycket stark sida hos apparaten är att den — då ingen gnidning förekommer — så litet sliter kläderna. Man kan därför med största fördel tvätta gardiner, handarbeten och andra ömtåliga saker i densamma. Hvad själfva arbetet i maskinen beträffar så kan detta mycket väl utföras af ett par barn. En manlig medhjälpare kan också, utan att kunna sig på minsta vis generad, utföra detsamma. Hvilken lättnad och fördel det vidare är att vid tvättningen slippa »skröka ryggen» eller få händerna sönderfräta och svullna, behöfver ej framhållas. Såsom ett bevis på apparatens förtärlighet må till sist nämnas, att densamma i tillverkarens hemort sedan åtskilliga år är allmänt i bruk och lika allmänt ömtöckt. Den är också värd sina pengar och skall säkerligen för de husmodrar, som vilja pröfva den, bli en värderad bekantkap. När ni nu kan tvätta själf, utan främmande hjälp, så kanske ni också skulle vilja mangla utan främmandes hjälp. En adress i detta fall föll mig just nu i ögonen. Ni kan få köpa en mangel för hand från Antonssons Mangelfabriks Eftr. O. Dahlqvist, Kristianstadsgatan 6, Malmö. Efbon.

Nr 112. Till Aktiebolaget Svenska Biografteatern, Stockholm, eller Hasselblads, Göteborg. Någon egentlig skola finnes inte och behöfs inte heller. Men någon scenvana är nästan nödvändig och någon färdighet i sminkning, som vid filmen är litet annorlunda än vid teatern. Scenvana kan ni emellertid förvärfa genom att statera på en teater en vinter. Min man, som är teatermänniska, kan lämna er närmare råd om ni sätter er i förbindelse med mig under adr. Iduns red. f. v. b. Fru Vilhelmina.

Nr 113. Försök att formå eder son till fullständig afhjällsamhet under ett års tid. Kan ni genom eget eller någon annans inflytande formå honom att aflägga ett löfte — och hålla det — att under denna tid icke smaka starkt, kan ni vara lugn för, att han är botad från spritbegäret. Li.

Nr 114. Klådan torde lindras genom 1 procent mentolpulver. Hvad utslaget beträffar, kan ingenting ordinerar mot det utan att se det.

Nr 115. a) Vänd er till De Blindas förening Majorsgatan 12, Stockholm. b) Ett lätt arbete för den som ser dåligt är att virka sång- eller badmattor af groft obekt garn, s. k. veckgarn. Storleken bör vara 50 x 70 eller större om så önskas. Den enklaste virkning kan användas. T. ex. sedan man slagit upp grundvarvet, d. v. s., så många maskor, som utgör längden, så virkar man en luftmaska, hoppar öfver en af grundmaskorna och tar ner i nästa maska. Andra varfvet i en luftmaska och ner med nålen i öppningen, som blifvit af föregående varfs luftmaska. Tät och bastant bör mattan vara och med en slät kant virkad af rött bomullsgarn.

A. F.

Schweizer's Broderier

direkt från Schweiz, tull- & porto-fritt till bostaden!

Begär redan i dag vår kollektion, innehållande 70 nya modeplanscher med broderade mönster, som visa det mest förjrusande utförande af de berömda Schweizer-broderierna, jämte katalog öfver tvättbroderier och andra små artiklar med äkta Schweizer-broderier. Denna rikhaltiga kollektion sändes franko till påseende mot insändande af ett 20-öres frimärke. Den innehåller provor på: Busar och dräkter för damer, unga flickor och barn — af batist, voile, krepp, organ-eftter hvilket tillskrifningsmönster som helst.

Samtidigt offerera vi vår kollektion af det nyaste i sidentyger till klädnings- och busar: Taffetas, Crêpes, Charmeuse, Gabardine, Éolienne, Faille, Cotelé, Voile etc. samt Schweizer-batist från kr. 1.90 metern. Synnerligen rikhaltigt urval i svart, hvitt och kulört. Denna kollektion sändes också franko till påseende mot ett 20-öres frimärke.

Schweizer & Co. Luzern, 10
(Schweiz)
Schweizer-firma — Schweizer-vara

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast bestyrkta avskrifter när Ni svarar på annons om ledig plats.

I ENKELT LANDTHEM önskas en stadgad flicka, som kan åtaga sig att på egen hand (med råd affrum i huset som är gammal) sköta om hemmet. Måste kunna matlagn. o. bakn. samt f. ö., med hjälp hålla hemmet snyggt och trevligt. Sv. till »G. R.» Jörlanda p. r.

SOM HJÄLP OCH SÄLLSKAP till ung fru på egendom i Östergötland får bildad, glad och för husligt arbete intresserad flicka plats för sommaren (maj-sept.) mot fritt vivre. Sv. med foto till »Sommaren 1917», S. Gumelii Annonstryck, Stockholm f. v. b.

EN BILDAD, PRAKT. FLICKA, kunnig i matlagn. önskas i litet hem med nutida bekvämligheter, 2 pers. som vill utföra en ensamjungfrus sysslor, utom tvätt o. skurning. Familjemedlem. God lön. Sv. till »1 maj», Vänersborg p. r.

EINE JUNGE, gebildete Deutsche wird für den Sommer gesucht als Stütze der Hausfrau und Hilfe und Gesellschaft für drei Kinder von 16, 12 und 6 Jahren. Vollen-Familienanschluss. Gehalt 25 kr. monatlich. Antwort »Postfach 32, Partille.

BRA OCH ORDENTLIG jungfru, kunnig i vanlig matlagning, bakning etc. får plats från 1:sta maj. Begynnelselön 30 kr., fri resa. Betyg, helst också foto, sändas snarast till fru advokat Holm, Villa Lien, Larvik, Norge. 8 timmar från Göteborg. Flera sv. jungfrur på platsen.

VÄLREK. BARNJUNGFRO ordentlig och pålitlig får plats i april att med husmoders hjälp sköta 4 barn i åldern 4 mån. — 7 år. Lön 30 kr. fri resa. Betyg helst också foto, sändas snarast till fru advokat Holm, Villa Lien, Larvik, Norge. 8 timmar från Göteborg. Flera sv. jungfrur på platsen.

HUSHÄLLSFROKEN eller kokerska, verkligt duglig, som är villig handleda några hushållselever erhåller i slutet på april trevlig plats uti sömrlands prostgård. Svar jämte betyg o. löneanspråk till »25/4» Iduns exp. f. v. b.

Kvinnlig lantbrukselev. Duktig och arbetsam flicka får mot fritt vivre under sommaren plats att biträda kvinnlig agronom i alla vid ett mindre lantbruk förekommande arbeten. Svar till Dalbyö Gärd, Vesterljung.

Bättre sjukvårdskunnig flicka önskas under några månader, som sällskap och hjälp åt konvalescent. Svar med ref. lönepr. och foto. till »Skåne» Sv. Telegrambyrå Malmö.

Bildad flicka anspråkslös och villig att utan jungfrutillika med en annan fröken sköta alla i ett hem förekommande sysslor får plats i maj. — Vål kunnig i matlagning, bakning, tvätt m. m. Helst egenomtät nägon hushållsskola. Eget rum i alldeles nybyggd bekväm villa vid Sommen, 1/2 timmes väg fr. Tranås. Ut-förlikt svar med betyg fotografi, löneanspråk o. åldersuppgift till Box 60 Tranås.

Husfröken villig, att med springflickas hjälp sköta ett hem för 5 personer, finnes plats ledig för ansökan, som skall tillträdas senast den 1 maj i mindre Norrlandsstad. Sökanden skall kunna rätta sig efter äldre husmoder, vara kompetent att sköta hemmet på egen hand, samt ha ett jämt och glatt humör. Sv. med rek., foto samt uppgift å lönepret. till »Tjänsteman med mor», S. Gumelii Annonstryck, Sthlm. f. v. b.

Barntröknar, Skoterskor med goda betyg få platser. Palmquist C:o Sthlm 17 Malmkillnadsg.

Söker Ni plats på något af den kvinnliga verksamhetens olika områden?

Kom då ihåg att ett bepröfvadt och af tusentals kvinnliga platssökande med bästa resultat användt förfaringssätt är att sätta in en liten annons i IDUN. En platsannons — 10 mm. stor — kostar endast 2 kr. 50 öre. Be-loppet insändes i postanvisning. Hvarvid texten lämpligen skrivas å postanvisningsblanketten

"Hvarje Husmoder" som önskar friska krusbär till sommaren bör nu bespruta sina krusbärsbuskar med ERYSPHIN! 1 liter 50 buskar kr. 5.— 1/2 liter kr. 2.50. Mot efterkrav från J. Svensson Döbeingsгат 95, Stockholm.

Väflärrinneplatsen

vid Tärna folkhögskola är ledig. Tjänstgöring maj—juli—aug. Lön: 500 kronor plus fri bostad, ev. högre, beroende på kompetens. Ansökan till styrelsen, adr. Tärna före 1 april.

Köksförestånderska

På grund af nuvarande innehavarens befordran blifver platsen såsom köksförestånderska vid Piteå Hospital o. Asyl ledig att tillträda 15 instundande april. Aflöningsförmåner 605 kr. pr år, jämte fria naturaförmåner. En månads semester årligen. Fri resa torde äfven kunna påräknas. Bestyrkta betygsskrifter jämte frejdubetyg insändas till SYSSLOMANNEN Hospitalet, Piteå.

Bildad flicka el. Barnsköterska önskas för vården af 3 barn, 5, 3, 2 år gamla. Sv. t. »Maj 1917 Göteborg», Sv. Tel.-byrå, Göteborg.

Hushållsfröken

Plats som hushållsfröken finnes genast ledig för en snäll och trevlig flicka, fullt kunnig i matlagn., bakn. o. sömn. samt villig att deltaga i alla inom hemmet förek. göromål. Jungfru finnes. Sv. m. foto, betyg o. lönepret. till »Familjemedlem Göteborg», Sv. Telegrambyråns annons-afdelning, Göteborg.

Vid Kronpr. Margaretas vårdanstalt för tuberkulösa barn finnes plats ledig den 1 maj för en examinerad sjuksköterska ej öfver 27 år. Lön: enl. af Sthlms stad fastställt norm. Fordringar: Kärlekfullt sköta och vårda ett 60-tal barn, erfarenhet i tuberkulovård. Ansökningar åtföljda af friskbetyg och meriförteckning insändas före den 15 april. Föreståndarinnan adr.: Kullsveden.

PLATSSÖKANDE

SOM HUSMODERS verkliga hjälp o. sällsk. önsk. 25-årig flicka pl. Kunnig i husl. syssl. sömn. o. handarb. Sv. till »Pålitlig», Avesta p. r.

EXAM. BARNSKÖTERSKA önsk. pl. snarast möjligt i en liten, helst kyrkligt sinnad familj. Vill hjälpa till i hemmet. Rek. fr. föreg. platser. Lön 30 i mån. Sv. till »N. N.», Iduns exp.

EN 29 ÅRS FLICKA önsk. komma i fam. eller hos herre eller dam, van vid sjukvård. Tacks. för sv. till »Karin», Iduns exp.

I ETT GODT, ALLVÄRLIGT hem under duglig, erfaren husmoders ledn. önsk. förlofvad flicka vistas ca en månad för att lära matlagn. o. f. ö. allt som en blivande husmoder bör ha insikt i. Sv. till »Efter påsk», Iduns exp. f. v. b.

UNG LÄRLÄRINNA, f. n. anställd vid flickskola önsk. till hösten plats i hem på landet att handhåva och undervisa något litet barn samt deltaga i husl. syssl. Sv. till »Flickskolan», Kalmar.

MUSIKLÄRARINNA önsk. und. som-maren plats i fam. på landet att undervisa i pianospel. Ar äfven vil-lig hjälpa till med lättare förek. göromål. Sv. till »23 år», Iduns exp.

Kvinnlig arbetskraft

inom såväl hemmens som andra kvinnliga arbetsområden kan Ni med bästa resultat

erhålla genom att sätta in en annons i IDUN, specialorganet för kvinnliga platsannonser af alla slag. En platsannons — 10 mm. stor — kostar endast 2 kr. 50 öre. För större annonser beräknas ett pris af 25 öre pr mm därtöfver

BÄTTRE FLICKA önsk. plats i juni. Har plats som hushållerska men önsk. ombyte. Svar till »Familjemedlem D. H.» Iduns exp. f. v. b.

EXAM. BARNSKÖTERSKA, erfaren o. praktiserad, önsk. plats nu el. senare, goda rek. finnes. Sv. till »A. J.», Hammar p. r. via Askersund.

BÄTTRE, ANSPRÅKSLÖS BARNSKÖTER flicka, kunnig i matlagn. samt husl. syssl. önsk. pl. som hjälp o. sällsk. i godt hem innhaft en dylik pl. i 12 år men önsk. ombyte. Sv. till »Familjemedlem», Borås p. r.

UNG NORSK DAME (20 aar) af bedste familie önskar att komme til en dannet velsitueret familie paa Herregaard eller lign. til selskap og nytte. Sv. til »Narmere oplysninger», Iduns exp. f. v. b.

UNG BARNSKÖTER flicka, som genomgått utbildningskurs i barnvård och är kunnig i enklare llinnesöm-nad, önskar plats på landet. Svar till »22 år» Sibbarp Näsrum p. r.

ENKEL, FRISK 28 års flicka, från godt hem, önskar plats. Ar kunnig i enkel matlagning o. klädsömnad, handarbeten, något musikalisk (piano) o. för öfrigt kunnig o. villig deltaga i allt som förekommer i ett hem. Tacksam för svar till »A. G.», under adr. S. Gumelii Annonstryck, Stockholm f. v. b.

27-ÅRIG, ENKEL, BÄTTRE FLICKA, kunnig i matlagning, bakning o. s. v. önskar plats som hushållsfr. i godt vänligt hem. Svar till »Lisa», Domö Järpås.

21-ÅRIG, BÄTTRE FLICKA önskar und. sommaren. som sällsk. eller barnfröken medfölja till badort eller landet. Små anspråk. Fina rek. Sv. till »15 juni G. T.», Iduns exp.

HUSMORSHJÄLP. 22-årig flicka som genomgått husmoders- o. slöjdskola önsk. plats på landegendom mot fritt vivre. Sv. t. »S. F.», Iduns exp.

TILL JÄMTLAND önsk. ung lä-rarina under fer. medfölja ens. dam som hjälp och sällskap eller i fam. att läsa med mindre barn. Svar märkt »Luftombyte» Iduns exp. f. v. b.

BILDAD DAM önskar plats öv. som-maren som sällskap, lektris i tyska, franska, engelska, ryska, eller som husmoders hjälp i hus och trädgård i trevligt hem på landet. Svar till »N:o 11» Iduns exp. f. v. b.

SMÅLÄNDSKA, något kunnig i sjukvård, önskar lämplig plats. Gärna villig deltaga i husl. göromål. Sv. t. »Familjemedlem E. A.», Iduns exp.

SOM HUSMODERS verkliga hjälp o. sällsk. önsk. 23-årig småländska pl. Kunnig i husl. syssl., sömn. o. hand-arbete. Sv. t. »Nyttia o. trefnad», Eksjö p. r.

MOT FRITT VIVRE önskar bild. flicka plats som hjälp o. sällsk. i fam. el. hos ens. dam, bosatt helst på landet. Har förut inneh. dyl. platser i in- och utlandet. Goda rek. finnes. Sv. t. »H. H.» Långeryd p. r.

”En annons' är en fusenhöföad försäljare — fusenfallt viktigt är det därför att den säger hvad den bör säga, hvarken mer eller mindre.”
Infordra kostnadsförslag från Idun.

UNG, BÄTTRE FLICKA söker plats i liten familj att vara husmoder behjälplig med alla inom ett hem förek. syssl. Sv. t. »Peterson», Sand-gatan 26, Norrköping.

22-ÅRIG FLICKA önskar plats, helst i prästgård för att lära sig i hus-håll. Svar till »Våren 1917» Borås p. r.

Ex. Sjuksköterskor och barnsköterskor kunna er-hållas på längre eller kortare tid gen. **Svenska sjuksköterskebyrå.** Kungsgat. 21, Göteborg. Tel. 144 35.

Ung tyska

(Baltin) önskar komma i bättre fam-lij, helst i Norrland, som sällskap och hjälp åt husmoder, mot fritt vivre. Svar utbedes till »24» Sv. Telegrambyråns Ann.-Avd., Helsing-borg.

Ung dam

med hurtigt och glatt sätt, 24 år gammal, önskar mot fritt vivre plats såsom husfruns hjälpredda i godså-gare- eller förvaltarefamilj, bosatt ej allt för långt borta från Göteborg. Svar emotets tacksamt till »Br.» Järntorget Göteborg p. r.

INACKORDERINGAR

UNG FLICKA (24 år) önsk. från 1 april i år, emot betalning vistas på landet, helst i Småland, i god familj eller hos äldre dam, där hon under husmoders ledning kan få lära inom ett hem förek. göromål samt betraktas såsom medlem af famil-jen. Sv. med uppgift å kostnaden torde sändas till »K.», Karlshamn poste restante.

UNG DAM önskar fr. 15 april först-klassig inackordering på större herre-gård helst der ungdom finnes och tillfälle till ridning och konversation på franska språket gives. Svar märkta »S. M. B.» afhämtas 31 mars hos Aktiefolaget S. Gumelii An-nonsbyrå Stockholm f. v. b.

KONFIRMATIONSKURS gifves med början omkr. d. 20 juni i Vreta Klosters synnerligen välbelägna präst-gård, nära Roxen, Göta kanal o. M. Ögrs-järnväg. Anmälan snarast till kyrkoherden där, G. A. Krantz. Riks Berg 24.

I STÖRRE PRÄSTGÄRD vackert be-lägen vid skog och sjö i södra Småland mottagas ett par pers. som önska lugn och hvila. Pris 75 kr. Svar till »Godt hem 1917» Iduns exp. f. v. b.

UNG DAM önskar inack. i bildadt trevligt hem för att under husmoders ledning lära matlagning och ett hems skötande. Svar till »Hemtrefnad 15» Lund p. r.

BLIFVANDE MODRAR erbjudas trygg vistelse o. vård. Sv. till »E. M. A.», Iduns exp. f. v. b.

ADOPTIVBARN önskas af barnlös lös familj på landet helst flicka. En mycket god och omsorgsfull vård utlofvas mot en summa ett för allt Svar torde sändas under adr. »Hem» Säfsjöström p. r.

KONFIRMANDER mottagas i Juni till Västergötland. Vacker trakt. Nära station. Bad. Rikstel. Piano. Kam-rater finnes. Pris 150 kr. i ett för-allt. Komministergården, Moholm.

Konfirmander

Tillsammans med egen dotter kunna några ungdomar under tiden 19 juni —29 juli inst. sommar erhålla konf-underv. i Falköpings prästgård, nära Mösseberg, hög och städkand luft. Goda cykelvägar. Stor trädgård. Ref. lämnas. Fritz Wetterholm, kyrko-herde.

Bättre landbrukardotter

önsk. komma i trevlig fam., gärna på egendom i mellersta Sverige för fortsatt utbildning i ett bättre hems skötande. Kan om så önskas, under-visa i finare handarb. Sv. med pris-uppgift och öfriga uppl. emotets tacks, und. adr. »1 juni», Cimbris-hamnsbladet, Simrishamn.

Babylådan inneh. fullständig utlysrel af 2 omgångar för späda barn, välsydt och af bästa kvalitet, pris 10 o. 15 kr. pr låda beroende på mon-tning. Sändes mot efterkr. **A. C. Cronquist & Son,** Rikstel. 815 MALMO

Musikinstrument

Stor sortering af prima, väl-justerade stråk- och blåsinstru-ment. Sextetter af förstklassig böhmisk tillverkning, svensk modell, till 375 och 500 kr. pr sex-tett. Talapparater, ljudkiffor med frälsningsarméstyken. Orglar och pianon, bästa fabri-kat. Strängar och tillbehör till musikinstrument.

Tekn. art. med eget firmamärke: **Dentol,** förstklassigt antiseptiskt mun-vatten och dito tandpasta.

Skokräm, terpentinfri och fri från alla för lädret skadliga ämnen.

Putspulver och putskräm, bästa rengöringsmedel för me-taller.

Illustr. varukatalog sändes på begäran gratis och franko.

Frälsningsarmést Handelsdepartement,

Östermalmsgat. 24 & 26, Sthlm 8. Telefoner: Rika. 85 81. Allm. 63 72. Filtial: S. Allég. 9, Göteborg. R. T. 73 76.

CARL BERGQVIST

FLORODOL-TVÅLEN

är barnens förtjusning.

Använd Florodol-Tvålen vid tvättning av de små. Den bevarar och stärker deras fina hud och rosiga hy.

Professor PATRIK HAGLUNDS
Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska Privatklirik.
R. T. 7025. Stureg. 62, Stockholm S. T. 8301.
För behandling af stödj- och rörelseorganens skador, sjukdomar, deformiteter och funktionsrubbingar.

Dr. Heilmans
81. ACTROMEDICINSKA INSTITUT.
NERV-SJUKDOMAR och REUMATISKA ÅKOMMOR.
Kungssportsplatsen 2, Göteborg.
Tel. 45 46.

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage
och Pedagogisk Gymnastik

medför enl. kungl. maj:ts medgiftvande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.
Kursen 2-årig börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. Dr J. Arvedson: adr. Odeng. 1 Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
aflygges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar den 14 sept.
Prosp. gen. **Kapten J. Thulin, LUND.**

Göteborgs Gymnastiska Institut
Fullständigaste ettåriga kurs i Sjukgymnastik och Massage
Nästa årskurs börj. 1 Sept.
Begär utförligt prospekt!

Med. Dr. E. Kleens
ettåriga kurs i massage och sjukgymnastik för Damer och Herrar börjar den 1 oktober kl. 10 f. m. Mästersamuelsgatan 37, 2 tr. Obs! Prospekt begäras och anmälningar mottagas städes under adr. Engelbrektsgratan 43 B. Stockholm.

Professor Cederschiöld
behandlar med egna massage-metoder mag-, tarm-, reumatiska- och nervåkommor m. m. Obs! Näsvalkatarr (kronisk snufva) behandlas med instrument smärtfritt. Hvardagar 10-12 o. 2-5. Grefturegatan 15. A. T. 184 51.

Hår- (vatten för erhållande af mjuk och kraftig hårväxt (världsfabrikat).
Pris kr. 4,90 och 5,50 + porto. Försändes diskret.
Franska Parfymmagasinet, Hofleverntör, Drottningg. 21, Sthlm.

Majorskan Edmanns utsökta
Crème Idéale

är af kunnare ansedd som mest förskönande och mest elegant. Bleker främjar och leverfläcker, gör hyn ungdomligt vacker.

Mot grått hår och mjäll.
Härmed meddelas att det utmärkte och så mycket efterfrågade hårvattnet mot grått hår, som förhindrar hårfall och fullständigt borttager mjäll och som i öfver 40 års tid förts i Fanny Gelins Parfymmagasin, Malmstorgsgatan 5 Sthlm, numera fås under adr. Firma Fanny Gelin, Norrviken. Rikstel Norrviken 14. Pris 5:50 fraktfritt

STABIL
är den förnämsta pasta för borttagande af
Misspyrdande Hårväxt
Obs! Inga märken, ingen lukt.
Pris 3:50 + porto.
EBBA BECKMANS HYGIENISKA SALONG,
GREFTUREGATAN 3.
Riks Tel. 70658. Allm. Tel. 40100.

TRICOPHEROUS

är världens förnämsta **Hårmedel** och öfverträffas icke af något annat liknande preparat
Pris pr fl. 2.50.
Erhålles hos alla 1:sta klass Parfymeri-, Drog- och Coiffyrfärer.

MÄRKET MARKATTAN
GÖR TENN BLANKT SOM SILVER
OCH KOPPAR SOM GULD.
(HOS ALLA HANDLANDE.)
Sunlight Såpval Aktiefbolag
Göteborg

Husqvarna
bepöfvade symaskiner
utmärka sig alltid för lätt gång, hållbarhet och stor hastighet.
Svenskt fabrikat.
Förmånliga afbetalningsvillkor.

Symaskiner

BESKRIFNING på fina pepparkakor ut i an socker samt mjuk kaka ut i an socker mot 60 öre i frimärken från »Husmor», Kalmars p. r.

Hushålls- och Slöjdcurs
för verkligt intresserade gifves hos fru Frida Olsson, Norrgård, Kalmars. Prospekt med ref. mot porto!

Böcker
Aldre svenska författares arbeten i originalupplagor köpas konstant till högsta pris. Anbud med angivande av tryckår och uppgift om band emotes till »Samlars» under adress S. Gumalii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

S:ta Birgittaskolan
REGERINGSGATAN 19-21, STOCKHOLM
Allm. telefon 5190 --: Förnämsta läroanstalt för kvinnligt handarbete --: Rikstelefon 14108
Undervisning i: Klädsöm, Fransk llnnesöm, Barnkläder, Konstbroderi, Spetsöm, Filet ancien.
Föreläsningar: Comtesse G. och Fröken E. Thorman.
Anmälningar dagligen 10-5. Prospekt på begäran
Emmy Kylander.

KORSETT-NYHETER!

"Sonja"-Korsetten
Denna korsett är en s. k. halvkorsett o. benämnes för "Hälsolivet System" (vita korsett); är försedd med uttagbara fjädrar och knäppes fram till m. knäppar. Lämpligaste korsett i. damer, som ej tåla tryck av planschett och fjädrar. Praktiska korsetter, som lätt kunna tvättas.
Sonja C. Prima parkumvånad, vit och silvergrå. Kr. 3:65
Sonja D. Prima batist, vit och ljusblå. Kr. 5:50
Försedd med strumphälare fram till.
Vi föra dessutom en mängd olika modeller i Snör och Reformlif, Gördrar och bröstställare, alla välsittande och moderna modeller
Vår illustrerade priskurant, innehållande 80 olika korsetter, sändas gratis och franko.

Reformlifvet "Hygiène"
(Röda korset)
Detta reformlif är af läkare rekommenderat såsom det mest hygieniska. Är försedd med uttagbara fjädrar fram till.
Hygiène C. Prima parkumvånad silvergrå passande för flickor. Kr. 2:40
Hygiène A. Prima varpsatin sillvergrå. Kr. 3:90
Hygiène B. Extra prima batist hvit. Kr. 4:85

A. JÖNSSON & Co
Göteborg
Kyrkog. 32

Förutom
1:ma Engelsk och Tysk Antracit
tillåta vi oss rekommendera
Antracitbriketter
såsom synnerligen lämpliga för kamineldning
och eldning på galler i kakelugn.
AKTIEBOLAGET KOL och KOKS
Sammanslutning mellan kolimportörfirmorna:
Joh. Lundström & Co. A-B., H. G. Söderbergs Import A-B. & Nya A-B. J. Anderssons Kolimport.
Namnanrop: "Kol och koks". Telegrafadr.: "Kolokoks".

OLAUS OLSSONS
ORDER-TELEFONER
Namnanrop: "Olaus Olssons"
KOLIMPORT A-B.

Köksväxt- o. Blomsterfrö,
LÖKAR
för värplantering.
REDSKAP, GÖDNINGSMÄNEN m. m.
Allt i bästa kvalitet!
Den rikt illustr. o. instruktiva katalogen sändes på beg. gratis och franco
Göteborgs röhandel
Södra Larmg. 4 D.
GÖTEBORG
Rikstel. 59 82 & 109 81.

Bad och Tvätt!
Tvättning, mangling och strykning af privatkläder utföres på ett i allo förstklassigt sätt i **Målarbadets Bad-, Tvätt- & Strykinrättning.**
Målarbadets priser å bad och tvätt alltid de lägsta.
Tvättin.: Allm. 9344 Badet: Allm. 9343
Riks 38 15 Riks 38 14

TILL HJÄLPSAMMA MEDMÄNNISKOR vädjar en medelålders sjuksköterska som genom klenhet och dyrtid kommit på obestånd. En liten hjälp, så att hon kommer på fötter igen, då hon nog kunde få arbete, vore mer än välkommen. Sv. till »Snar hjälp», Iduns exp. f. v. b.

Den nya lagen
om skyddskoppsympningar hålles från undertecknad till ett pris af kr. 1:30 för 10 exemplar franco postförskött. Adr. Josef Sjöberg, Tranås.

Äkta orientaliska mattor
försäljas till inköpspris. Ej för återförsäljare. Vidare Riks 20154, Allm. 9373.

Malens Hafsbad
Furuhems Husmodersskola, Malen
kommer att giva en sommarkurs i huslig ekonomi. Matlagning: såväl enklare som finare, konservering, bakning m. m. Slöjd: alla slag vitbroderi, konstväfnad, läderplastik, fransflätning m. m. Ex. lär. Kursen varar 3 mån. med början 1 Juni. Prosp. m. porto. Obs! Ett godt tillfälle för dem, som vilja förena nöje med nytta!

Elegant
kemisk tvättad o. präsad blir Eder kostym, klänning, kappa eller överrock, om densamma insändes till
Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri-A-B.
Göteborg.

Armsvett
borttages med Secco-salva. Luktens försvinner efter första behandlingen. Armlappar kunna efter kort tid undvaras. Oskadligt, tillförlitligt och angenämt medel, äfven mot annan abnorm svettning. Pris 2 kr. Till landsorten mot postförskött. Diskret försänding. Fru Maria Enquist's Institut för Skönhetsvård o. Plastiska Operationer, Stockholm, Biblioteksgatan 6.
R. 160 68. A. 226 62.

Ferrin
Fäspå apöteken.
Bästa järnmedel
Utmärkt styrkande.
Apoteket Lejonet, Malmö.

Skånska Handelsbanken.
Fonder 21,850,000 kronor.
Stockholmskontor: Arsenalgat. 9.
Filialer: { Södermalmstorg 8.
Sturegatan 32.
Uthyr kassafack.
Emottager värdehandlingar i öppet eller slutet förvar.
Fondafdelning. Kassafack.
Idun utgifves denna vecka i A och B.